

Η ΜΑΥΡΟΜΑΝΤΗΛΟΥ

Διήγημα

Κανείς εις ὅλον τὸ χωρίον δὲν εἶχαν ὠραιότερον περιβολάκι ἀπὸ τὸν ἐξάδελφόν μου τὸν Γιαννιὸν. Καθ' ἑκάστην περὶ τὸ δειλινὸν ἐπέβαιναν εἰς τὸ μικρὸν γέρικον ὄναριόν του καὶ ἐξετέλει τακτικὴν ἡμερησίαν περίοδον ἀνὰ τὸ ὠραῖον κηπάριον, ὅπουθεν πρὸς ἐσπέραν ἐπέστρεφεν ἀποφέρων τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του. Οἱ γέροντες ἀπόμαχοι, οἰκηθήμενοι παρὰ τὴν προκουμαίαν, βλέποντές τον ἐπιστρέφοντα ἀργὰ-ἀργὰ ἐκ τῆς καθημερινῆς ἐκδρομῆς του, ἔλεγαν.

— Νὰ, ὁ Γιαννιὸς ἔρχεται πάλι ἀπ' τὸ περιβολάκι του.

— Καὶ φέρνει καὶ τῆς λαχανίδες του.

— Καὶ τὰ κουνουπίδια του καὶ τὰ μπιστακικά του.

— Πῶς τὰ καταφέρει!

— Σὰν νὰ τὸν γνωρίζουν.

— Λὰς καὶ τὰ ἔχει γητεμμένα!

Ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Γιαννιὸς δὲν ἔπεινε τὸ οὐς εἰς τὰ ποικίλα ἢ μᾶλλον στερεότυπα ταῦτα σχόλια, ἀλλ' ἀντιπαρήγοστο ἀδιάφορος, ἀφοῦ προσέδενεν εἰς τινὰ πάλιν τὸ ὑποζύγιόν του, καὶ ἀποκομίζων τὰ «λαχανικά» τὰ ἐπόλει ἢ τὰ ἔσπερον οἰκᾶθε, κατὰ τὴν περίστασιν.

Καὶ ἀφοῦ ἀνεπαύετο τὴν ἐσπέραν ἐκ τοῦ μετοίου καμάτου τῆς ἡμέρας, μέλλων ὑσωνούπω ν' ἀναπαυθῆ διαρκέστερον ἐκ τῶν πολλῶν μόθων τῆς ζωῆς του, τὴν ἄλλην ἡμέραν πάλιν, περὶ τὸ δειλινὸν, ἔλκε τὸ ὄναριόν του, ἐπέβαιναν εἰς αὐτὸ καὶ ἐξήρχετο πάλιν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ περιβολίου του.

Ὅποσον λαπρὸν, ἀχνές, μεγαλοπρεπές περιβόλι! καὶ πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ θεὸς Ὁμηροῦς νὰ θέσῃ ἐκ παραλλήλου τὰς δύο παραβολὰς τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀγροῦ μὲ τοὺς κομῶντας ἀστάχους!

Κυθῆθι δ' ἀγροῖ ἢ κώματι μακρὰ θαλάσσης
 πόντου Ἰκαρίου, τα μὲν τ' ἑσπέραι τε Νύκτες τε
 ἄστρος ἐπαίξας πατρὸς Διὸς ἐκ νεφελῶν,
 ὡς δ' ὅτε κινήσῃ Ζεφύρος βαλλὼν ἄλυσσιν,
 λάβρος ἐπαίξῃσιν, ἐπὶ τ' ἡμῶν ἀσταχέσσιν,
 ὡς τῶν πᾶσ' ἀγροῖ κινήθη...

Τῷ ὄντι, τὰ χόρτα καὶ οἱ θάμνοι τοῦ περιβολίου τοῦ ἐξάδελφου μου τοῦ Γιαννιῦ, γιγαντιαῖα, πελώρια, ἄγρια ἢ κηπευτά, δὲν ἔπαυσαν νὰ ὀργώνονται, νὰ σχηματίζωσιν αὐλακὰς καὶ

νὰ εἶνε γαλήνια, θυμαλά, ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Δὲν ἔπαυσαν νὰ συγχέωσι τὰς ἀτόμους των, νὰ εἶνε ποικιλόμορφα, ἀναλλοίωτα καὶ ἄστυα, νὰ δεθῶσι τὴν χαίτην, νὰ στηλώωσι τὰ στέρνα, νὰ φρίσσωσι, νὰ κραίνωσι, νὰ βρέμωσι, νὰ ἤχῳσι, νὰ τλαταγῶσι, νὰ κτυπῶσι πᾶν ἀντίτυπον σῶμα. Καὶ οἱ Ζέφυροι προσέπαιζον κυλινδούμενοι ἐντός των, ὡς ἄτακτα παιδιά, καὶ αἱ ἀπὸγειοι καὶ αἱ τροπαῖαι ἠμιλλῶντο τίς νὰ ἀυλακώσῃ βαθύτερον, τίς νὰ ὑπεγειρῇ ὑψηλότερον τὰ κυανὰ καὶ πορφύρεα νῶτά των, μετὰ φωσφορίζοντος σελαγισμοῦ, μετ' ἀκτινωτοῦ ἀφρόδους στεφάνου. Καὶ αὔρα ποντιαῖς ἐθώπευε μαλθακῶς τὴν ἄσπιλον κυματίζουσαν ὀθόνην προκαλοῦσα ἀπείρους χαριέσσας, μυρμηκίζούσας, παροδικὰς ρυτίδας, ὡς ἐπὶ τοῦ μετώπου νύμφης βασιλίδος περικαλλοῦς, ἐπιδεικνυσούσης παιδικὸν θυμὸν καὶ πείσμα, διὰλειμμα μεταξὺ δύο μειδιμάτων προκλητικόν, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου ὁ βυθὸς δὲν φαίνεται πλέον, καὶ ἡ ἐπιφάνεια παθεῖ ἀνταυγάζουσα τὴν ἄπειρον τῆς κτίσεως φαιδρότητα.

Ὁ δὲ οὐρανὸς ὅλος καταπτρίζετο ὅλος εἰς τὸν ἀπαράμιλλον κῆπον, ἐν ᾧ ἡλῖος ἔκκει χωαίς νὰ καταφλέγῃ τὰ βάθη του, διότι ὁ ἴδιος, ἅμα ἀπέκκινεν ἐκ τῆς ἡμερησίας ἀρκατοδρομίας, ἐβυθίζετο διὰ ν' ἀναπαυθῆ εἰς τὸν βυθὸν του, διὰ ν' ἀκνήσῃ ἐν τῷ ὑγρῷ ἐργαστηρίῳ τὰς ἀμυδλυθεΐσας ἀκτῖνας. Ἡ σελήνη ἐγίνετο λαμπροτέρα ἐπαργυρούσα τὰ στέρνα τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως, τὸ ἄστρον τῆς ἐσπέρας ἐλοῦετο ἠδυπαθῶς εἰς τὰ νύκτα τῆς, καὶ αἱ Πλειάδες μετὰ γλυκείας παρθενικῆς σεμνότητος ἐμαρμαίρον εἰς τὰ ἀνεξέρειντα βάθη τῆς, ὡς βολίδες εἰσδύουσαι, ζητοῦσαι νὰ μετρήσωσι τὸ βάθος, νὰ εἴρωσι τὸν πυθμένα.

Μυροὶ κρότοι ἀντήγουν εἰς τὰ ἄντρα καὶ εἰς τοὺς βράχους, ὅπου τὰ κράσπεδα τῆς ἀσπίλου ὀθόνης ἀπέληγον, πότε ὡς ἠδυπαθεῖς στεναγμοὶ ἔρωτος, πότε ὡς ἄγριοι πόλεμον γδοῦποι, πλήττοντες τὰς ἡχάς. Καὶ ἠδύπνοοι ὄσμαί, ελαφρὰ κώμακα, ἀπέπνεον πανταχόθεν, μυρόνουσαι τὰς αὔρας, καὶ ἄλυσιν καὶ θάλπος ἡλίου ἐσακλῆρνε τοὺς χροῦτας, κρήθραινεν καὶ καθίστα μελαφᾶς καὶ ἀρρενωπὰς τὰς ὄψεις τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ ὄναριον τοῦ ἐξάδελφου μου ἐβύθιζε τοὺς πόδας ἐν μέσῳ τῶν δροσερῶν πετάλων, προσπαι-

ζώντων καὶ θροούντων περὶ τοὺς πόδας του, καὶ ὁ κῆπος ὁ μυστηριώδης ἐπρίτεινε τὰ στέρια ἀνοίγων τοὺς θησαυροὺς του εἰς τὰς ἐπιδοξίους χεῖρας τοῦ πεπειραμένου κηπουροῦ.

Δι' ὅλους τὸ περιβολάκι τοῦ Γιαννιῦ τοῦ ἐξαδέλφου μου ἦτο βιβλίον ἀνοικτόν, ἀλλὰ βιβλίον μὲ ἱερογλυφικούς χαρακτήρας, ἢ μ' ἐκείνα τὰ «σῆματα λυγρὰ», τὰ διατεθλασμένα, τὰ ἐγκεχαραγμένα ἐπὶ τῶν γυμνῶν κρῆνιων τῶν νεκρῶν, τὰ ὅποια λέγεται μὲν ὅτι σημαίνουσι τὴν μοῖραν τοῦ θενωτός, ἀλλ' ἂν δὲν εἶνέ τις μάντις, δὲν δύναται νὰ τ' ἀναγνώσῃ... καὶ τοῦτο κατόπιν ἐορτῆς, ἀφοῦ ὁ νεκρὸς ἐξῆσε.

Ἄλλὰ διὰ τὴν ἡμιοῖρον ἐξαδέλφον μου ἦτο βιβλίον μὲ κεφαλαιώδεις λαμπροὺς χαρακτήρας, σαφές, ἐναργές κ' εὐανάγνωστον. Οὗτος ἐγνώριζεν ὅλα τὰ μυστήρια, ὅλα τὰ κοιλώματα, ὅλα τὰ ἄντρα τοῦ προσφιλῆ; αὐτῷ ἐδάφους. Ἡδύνατό τις μάλιστα, ὅχι κατὰ σχῆμα τετριμμένης προσωποποιίας, ἀλλὰ σχεδὸν κυριολεκτικῶς, νὰ εἴπῃ, ὅπως ἔλεγον καὶ οἱ γέροντες ἀπόμαχοι τῆς προκυμαίας, ὅτι αὐτὰ μᾶλλον τὸν ἐγνώριζαν...

Τὸν ἐγνώριζαν ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

Ἦτο ἤδη ἐξηκοντούτης, καὶ ἀπὸ πενήκοντα ἐτῶν, ἐκ τρυφερῆς ηλικίας δεκαετοῦς, δὲν εἶχε πάσῃ νὰ καλλιεργῇ τὸν κῆπόν του.

Πᾶς ἄνθρωπος ἐργάζεται δι' ἑαυτὸν, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἐργάζεται διὰ τοὺς ἄλλους· ὁ δὲ μοῖρος ὁ Γιαννιὸς εἰργάζετο διὰ τοὺς ἄλλους καὶ ποτὲ δι' ἑαυτὸν.

Δωδεκαετής, ἔμεινε μόνος προστάτης τῆς μητρὸς, χήρας τριακοντούτιδος. Εἰκοσαέτης, ἦτο προστάτης τῶν ὄρφανῶν ἀδελφῶν του, ὄρφανὸς ὁ ἴδιος. Τεσσαρακοντούτης, ἦτο προστάτης ἐπιμεγαλειότερας ὄρφανίας, τῆς τῶν ἀνεψιῶν του.

Ὅλοι οἱ νέοι ἀγωνίζονται διὰ τινὰ φιλοδοξίαν, ποθοῦσι τὸν γάμον, μελετῶσι τὴν ἀποκατάστασιν. Ὁ ταλαίπωρος ὁ Γιαννιὸς δὲν ἐτόλμα οὐδὲ νὰ ὄνειροπολήσῃ τοιοῦτό τι.

Χωρὶς νὰ νυμφευθῇ, εἶχεν οἶκοι τρεῖς γυναικίαι. Ἡ μοῖρα τοῦ τὰς ἐκκληροδότησε.

Τὴν μίαν του ἀδελφὴν ἠδυνήθη μετὰ τινὰ ἔτη νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃ. Ἄλλ' αὕτη μάλιστα ἀπέκτησε δύο κόρας κ' ἐχῆρευσε.

Μόλις ἐχῆρευσε ἡ μία, κ' ἐκκακοπανδρεύθη ἡ ἄλλη.

Αὕτη ἔλαβεν ἄνδρα, ὅστις τῆς ἔφερον ἐκ τοῦ χωρίου του τὴν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου ἀκατέτιδα παιδίσκαν, συνῆλθεν ὀλίγους μῆνας μετ' αὐτῆς, καὶ ἀπεδήμησε. Μετέβη εἰς τινὰ πόλιν τῆς Ἑλλάδος, ὅπου εἰργάζετο χειρωνακτικῶν.

Ἀναχωρῶν δὲν εἶχεν ὄβολόν νὰ τῆς ἀρήσῃ.

Τότε δὲ ὁ πτωχὸς ἐξαδέλφός μου ὁ Γιαννιὸς

«τὰ εἶχε μεριά, τὰ ἔκαμε φρόνιμα». Ἐκτὸς τῆς ἀσθενοῦς γραίας μητρὸς, τῆς χήρας ἀδελφῆς καὶ τῶν ὄρφανῶν ἀνεψιῶν του, ὄφειλε νὰ βοηθῇ καὶ τὴν ὑπανδρὸν ἀδελφὴν μετὰ τῆς προγονῆς τῆς. Ὁ ἴδιος ὠνόμαζε τοῦτο γραφικῶς καὶ λίαν βαναύσως «σχιμάρι καὶ πανωσχιμάρι».

Ἄλλοτε, ἀποβλέπων εἰς τὴν ἐν γένει κατάστασιν τοῦ οἴκου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, εἰς τὴν διπλὴν χηρείαν, εἰς τὴν πολλαπλὴν ὄρφανίαν τῶν οἰκείων, εἰς τὴν ἰσόθειον θητείαν ἑαυτοῦ, ἔλεγε σχετικαστικῶς κ' εὐθύμως ἕνα χαρακτηριστικὸν τὴν τύχην τῶν «Θελά-κάψ' ὁ Θεὸς δυὸ σπίτια, ἕκαψ' ἕνα καὶ καλό».

Παραιεῖψαμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Μοῖρα τοῦ εἶχε χοῖσαι κ' ἕνα ἀδελφόν, ἀλλὰ τί προκυμμένος ἀδελφός!

Οὗτος ἦτο κατὰ δέκα ἔτη νεώτερός του, αὐτὸς τὸν εἶχεν ἀναθρέψῃ ὄρφανόν. «Τὴν ἀνάστησε, τὸν ἔκαμε κλωνάρι», καθὼς ἔλεγεν ἡ μήτηρ των. Ἄλλ' αὐτὸς ἐβγήκε «τῆς ἑλλῆς τὸ φύλλο».

Ἀφοῦ ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐγύριζε ναύτης ἐν τῷ Αἰγαίῳ μὲ γολέτταις καὶ μὲ βροίκια, τέλος ἐπῆρε τὸ φρόσημά του διὰ τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἀπὸ δεκαετίας οὐδὲ γράμμα ἔστειλε πλέον.

Ποῦ ἦτο; Εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν; Τί ἔκαμνε; Εἶχε νυμφευθῇ μίαν Κουκακερίδα.

Εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν ὅποια εἰρωνεία λέξεων! Μίαν Κουκακερίδα· ἀπὸ τοῦ πολλοῦ βιασθέντος ποῦ ἔτρογγε (παρετήρησεν ὁ Γιαννιὸς), κατήντησε νὰ πάσῃ τὴν φωνὴν των... ὡς γυναικίαι!

Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ Γιαννιὸς ἐξεργάζετο μετὰ πικρίας περὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλὰ καὶ ἡ γοαία, ἡ μήτηρ του, ποτὲ δὲν τοῦ εἶπεν ἕνα εὐχαιριστῶ τοῦ πτωχοῦ σκιάδου. Αἱ λογομαχίαι δὲ μεταξὺ τῶν ἐτραχύνοντο ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀδελφοῦ τούτου, πρὸς ἃν ἡ γερνύτισσα ἔφερον ἀδυναμίαν τυρλὴν καὶ δὲν ἀνείχετο ν' ἀκούῃ κακῶν ἐναντίον του. Ἡ πτωχὴ γυνὴ ἐραντάζετο ὅτι ὁ Γιαννιὸς ἔτι ἔκαμνε τὴν ἔκαμνε φροσικῶς, διότι ὄφειλε νὰ τὴν κάμνῃ, ποτὲ δὲ δὲν τῆς ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν ὅτι καὶ οὗτος ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ τὴν ἐγκαταλίπῃ, καθὼς τὴν ἐγκατέλιπεν ὁ νεώτερος, καὶ εἶχε δίκαιον ὁ Γιαννιὸς ἦτο ἐξ ἐκείνων, ὅστινες συχνὰ μὲν γογγύζουσιν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀποκαρτεροῦσι.

Τέλος ὁ καυμὸς τῆς ἀπουσίας τοῦ νεώτερου υἱοῦ, αἱ στερήσεις, αἱ ταλαίπωριαι καὶ ἡ κακοπάθεια τὴν ἔφεραν εἰς τὴν τάραν.

Ἐμεινεν εἰς τὴν Γιαννιῶν ἡ πρεσβυτέρα ἀδελφὴ μὲ τὰς δύο κόρας τῆς, καὶ ἡ νεώτερά μὲ τὴν προγονὴν τῆς.

Ὅλοι ἀπέζων ἐκ τῆς ἐργασίας τοῦ Γιαννιῦ καὶ ἐκ μικρῶν εισοδημάτων τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ ἐλαιώδους.

Ἡ ἐργασία ἀδελφῆ ἐβράδυνε νὰ λάβῃ εἰδήσεις παρὰ τοῦ συζύγου τῆς. Τέλος μετὰ ἐξ μῆ-

νας τὴν ἐνθυμήθη καὶ τῆς ἔστειλε τέσσαρας λίρας. εἶτα τὴν ἐλησμένησεν ὀριστικῶς.

Καὶ ὁ Γιαννιὸς ἀρρώστησεν ἐν τῷ ματαξῷ καὶ ἔπαυσε νὰ τῆς δίδῃ.

Με αὐτὰς τὰς τέσσαρας λίρας, πρὸς τὴν μικροῦ λόγου ἀξίαν εἰσκομιδῆ, τῇ ἐκ τῶν κερσῶν, ἐξῆσεν αὐτὴ καὶ ἡ προγονὴ τῆς τρεῖς ἔτη.

Καὶ τὴν προγονὴν ταύτην τὴν ἠγάπησεν ὡς τέκνον τῆς. Εὐτυχῶς δὲν ἀπέκτησεν ἰδικὰ τῆς τέκνα.

Ἄλλὰ, ταλαίπωρος γυνὴ! καθὼς ποτὲ ὁ ὄσις Μαρξ εἰς τὴν ἐρημον τὴν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐξῆσε δὲν ἐνθυμοῦμαι πόσα ἔτη μὲ δύο ἄρτους, οὕτω καὶ αὐτὴ, εἰς τὴν ἐρημον ταύτην τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, εἰς τὴν χέρσον τῶν ἀίσθημάτων καὶ τῶν εὐγενῶν παλμῶν, ἐξῆσε τρεῖς ἔτη μὲ τέσσαρας λίρας.

Καὶ ἡ μὲν ὑπεράνθρωπος ἐκείνη ὄσια εἶχεν ἡμαρτίας νεότητος πρὸς ἐξελασμόν, αὕτη δὲ ἡ πτωχὴ γυνὴ ἦτο ἀπλοϊκὴ καὶ ἀφροσιωμένη καὶ τόσοσ ἀμνηστικῶς, ὥστε ἀποθανοῦσα ἐκκληροδότησεν ἐκ τῆς πτωχικῆς προικῆς τῆς εἰς τὴν προγονὴν τὴν οἰκίσκον καὶ τὴν ἡμιπέλον, ἀρήσασα τὸν ἐλαιῶνα μόνον εἰς τὰς ὄρφανὰς ἀνεψιάς τῆς.

Ἐκείνη δὲ σεβόμεναί τὴν μνήμην τῆς θείας, μόλις ἐμεμψιμοίρησεν ἄλιγον τι μὲ ψίθυρον φωνήν. (1)

Διὰ ποῖον ἐπενθηρόρει ἡ Μαυρομαντηλοῦ;

Διὰ τινὰ ἄλλον εἰμὴ διὰ τὸν Γιαννιὸν τὸν ἐξαδέλφον μου;

Ἰστατο μεταξὺ τῶν γιγαντικῶν βεστῶν θάμων, παρὰ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὕψους πεδίου, ὑψοῦσα τὴν ἀίχμηράν, μόλις ἔρατῃν κεφαλὴν, μίαν σπιθηκὴν ὑπὲρ τὴν λείαν ἐπιράναιαν. Ἰστατο κ' ἐκρίνετο προκαλοῦσα τὴν δικαίτην, τὴν τολμητικὴν, ὅστις θὰ εἶχε τὴν θράσος νὰ τὴν ἀψηφήσῃ.

Ἡ Μαυρομαντ'λοῦ! Ἡ Μαυρομαντ'λοῦ!

Οἱ γέροντες τὴν ἐνθυμοῦντο ἀπὸ τριῶν γενεῶν τοιαύτην. Κανεὶς δὲν τὴν εἶδε ποτὲ λευκὸσπεπλον.

Καὶ ἀπὸ τοῦ προπάππου τῶν τοιαύτην τὴν εἶχον παραλάβει. Μαυρομαντ'λοῦ, κίονίως πενηθοροῦσαν.

(1) Ἄντι φροσικῆς παρεκτάσεως, ἢ μὲν συγγνωστῆς μικρᾶ ὑποσημείωσης. Μὴ νομίσῃ τις ὅτι πλάττω ἢ ἐπινοῶ τι ἐκ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ. Καὶ ἡ ἐγκαρτίστης καὶ οἰκονομία τῆς πτωχῆς καὶ ἡ πτωχὴ τῆς μητρὸς εἶνε γεγονότα ἐξ ὅσων εἶδα ἴδιος ἡμῶν. Ἄλλ' οἱ πολλοὶ πιστεύουσι προθύμως τὰ μυθεύματα, ἢ δὲ ἀλήθεια φανταί, αὐτοῖς ἀποθανοῦσα τοῦ υἱοῦ. Καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμῶν βίῳ παρετήρησα ὅτι, ὅσκις ἡ θύλακα γὰρν παιδίος νὰ εἴπω φέρεται, παρ' ἑλπίδα ἔφρον τὸς ἀρσάτας εὐπίστους τῶν, ὅστις, καὶ διαμαρτυροῦμενο ἴμῳ ὑστερον ὅτι ἡπαίτησεν, δὲν ἐπιβόητο, ἀλλ' ἐπίμενον νὰ πιστεύουσιν ὅτι ἀλήθης τὸ φερόν, ὅσκις δ' ἰθαίμακα νὰ εἴπω ἀλήθειάν τινά, τοὺς ἔφρον δυσπίστους καὶ βλακωποῦσους μεμύοντες. — Ἄλλ' ἐς εἰς βίβλιος ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἡμῶς οἱ διηγηματογράφοι ἔφρον φερέα πολλά λίαν ἱστορίας ἡσῶτα, ἔφρον δ' εἰς ἑλπίδων ἀλήθεια μὴ φανταί.

Καὶ διατὶ τάχα δὲν θὰ ἐπενθηρόρει δι' ἄλλον εἰμὴ διὰ τὸν Γιαννιὸν; Ἄλλὰ καὶ διατὶ ὅχι διὰ τὸν Γιαννιὸν ἀλλὰ δι' ἄλλον;

Οὕτε αὐτὸς οὐτ' ἐκείνη ἐγνώρισάν ποτε εὐτυχίαν.

Ὅσον ἔρωτα εἶχεν ἀπολαύσει ποτὲ ἡ Μαυρομαντ'λοῦ, ἄλλον τόσοσ ἀπέλαυσε καὶ ὁ Γιαννιὸς ὁ ἐξαδέλφός μου.

Κ' ἐκείνη μὲν, τίς οἶδεν, ἐάν ποτε ὑπῆρξε γυνή, πρὶν ἀπολιθωθῇ καὶ γείνη πέτρα, ἂν ὅτε ἦτο γυνὴ ἐγνώρισεν ἔρωτα· ὁ δὲ Γιαννιὸς ὁ ἐξαδέλφός μου οὐδ' ἔτρεφεν ἐλπίδα ν' ἀπολιθωθῇ τοῦλάχιστον καὶ γείνη πέτρα.

Ἄτυχῆς Μαυρομαντ'λοῦ! Ταλαίπωρος Γιαννιὸς ἐξαδέλφός μου!

Παρὰ τὴν δυτικὴν ἐσχατιὰν τοῦ ὠραίου τριπλοῦ λιμένος τῆς παραθαλασσίου κόμης, ὅπου τὸ κύμα, ὑπὸ ελαφροῦ ζεφύρου ρυτιδούμενον, σκάζει καὶ δεικνύει μελαίνην ἀίχμην ὑπὸ ὕψους λευκῆς παουφῆς περίρρυτον, ἐκεῖ ἀνίσχει τὴν κεφαλὴν ἡ Μαυρομαντηλοῦ.

Ὅλοι οἱ βράχοι ἴστανται περίξ ἀσάλευτοι, μετ' ὀλυμπίου εἰρωνείας ὑπερορῶντες τὰς ἀπέλιδας προσπαθείας τοῦ μακρινῶδους κύματος.

Μόνη ἡ Μαυρομαντηλοῦ νεύει μακρόθεν, νεύει διὰ τῆς κεφαλῆς εἰς τὸν θρασὸν κυδᾶτην, τὸν ἐπιδαίνοντα οἰκτρὰς σάνιδας καὶ παραδέροντα εἰς τὸ πέλαγος, τὸν ἀγωνιῶντα νὰ εἶρῃ εἰς τὸν βυθὸν τοῦ πόντου τροφὴν δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τοὺς φιλάτους.

Φαίνεται νὰ τὸν καλῇ πλησίον τῆς ὡς ἄλλη πειρήν, σειρήν ἄφρονος καὶ ἄψυχος.

Ὅμοιάζει μὲ ναυάγιον προσηλωμένον ἐκεῖ ἀπὸ μακρῶν χρόνων, πληττόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρριζοντος κύματος, κρδαινόμενον καὶ σείον τὴν κεφαλὴν, κεφαλὴν φώκης ἐλλογώσσης ἐκεῖ ἀπὸ κίονων.

Μόνη ἡ κεφαλὴ τῆς φώκης σείεται ἀπατηλῶς νεύουσα ἢ οὐρὰ εὐρίσκαται ἐμπεφυκίαι εἰς τὸν πυθμένα ἢ βίβα διατείνει τὰς ἰνας πέραν τοῦ βυθοῦ, ἐμπαπαγοῦσα εἰς τὸν βράχον.

Ἄλλως οὐδ' ἡ κεφαλὴ σείεται. Τὸ κύμα μόνον βῆγνυται καὶ πλαταγεῖ καὶ περιορέει. Τὸ κινούμενον φαίνεται ὡς νὰ κινῆ.

Λέγεται, ἀλλὰ τίς τὸ πιστεύει; — καὶ ὅμως ἂν ἦτον ἀλήθης! — ὅτι ἡ Μαυρομαντ'λοῦ ὑπῆρξέ ποτε καὶ αὐτὴ γυνὴ καὶ μήτηρ, μήτηρ ἑπτὰ υἱῶν, ὅτι καὶ οἱ ἑπτὰ υἱοὶ τῆς, ἐμπαῖροι κυδᾶται, φθονηθέντες ὑπὸ τῆς θαλασσίης Γοργόνας, ἐπνίγησαν εἰς τὸ πέλαγος, ὅτι ἔλαος μοῖρα, σπλαγγισθεῖσα τὸν πόνον τῆς μητρὸς, τὴν μετεμύρησεν εἰς σκόπελον, καὶ τὴν ἐφύττεισεν ἐκεῖ, τὸ μακρὸν τοῦ ἀίχμηλοῦ, μόλις ὀρθοῦσαν τὴν κεραινώδητον κεφαλὴν τῆς, τὴν οἰονεὶ μελάμπεπλον, χειρικασόσταν μακρόθεν ὅταν βλέπῃ

συμφοράς και πνιγμούς ανθρώπων εις τὸ πέλαγος, προσδεχομένη ὡς ἱλαστήριον θυσίαν τὰ ἐκβραζόμενα ὑπὸ τῶν κυμάτων κυάγια, δοσιζουσαν τὸν πόντον τῆς ἐκεί εις τὸν πόντον. Τοιαύτη ἡ Μαυρομαντηλοῦ.

Ἄγνωστί μοιραῖον ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς Μαυρομαντηλοῦς καὶ τοῦ Γιαννιοῦ, τοῦ ἐξαδέλφου μου· ἀλλὰ πάντοτε αὐτῆ, διαβαίνοντα πλησίον ἢ μακρὰν, τὸν ἐκάλει, τὸν ἐκάλει.

Φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε μυστηριώδης τις σύνδεσμος αὐτῆ ἢ κατ' ἐξοχὴν Μαυρομαντηλοῦ· καὶ ἐκεῖνος ἐκ τρυφεράς ἡλικίας οὐδὲν ἄλλο ἔδωκε γύρω του ἢ μαύρας μαντίλας.

Ἐπλεε σχεδὸν καθημερινῶς εἰς τὰ νερά τῆς διασχίζων κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τὸν ὠρεῖον τρικόλπον λιμένα, ἐπισκέπτετο ὅλους τοὺς ὄρους, ἐξηρέναι ὅλα τὰ ὑποβρύχια σπήλαια, διωνύχιζεν ὅλους τοὺς διαποντίους θαλάμους.

Ἐπλεεν ἀπὸ ἀγκάλῃν εἰς ἀγκάλῃν, ἀπὸ ἀμμουδιῶν εἰς ἀμμουδιῶν, ἀπὸ βράχων εἰς βράχων. Εἶξευεν ὅλας τὰς κρύπτας τῶν πολυπόδων, ὅλα τὰ θάλαμια τῶν μουγγριῶν, ὅλα τῶν ἀστακῶν τὰ ἐνδιαιτήματα.

Ποτὲ ὄρρος δὲν τὸν διέφρευε καὶ αἱ συναγρίδες ἐγοητεύοντο ἀπὸ τὸ ἄγκιστρὸν του.

Ὅσακις ἡσμενίζετο νὰ ἐκπλήξῃ ὀλίγον τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοὺς θαυμάζοντας τὴν ποσὸν μᾶλλον ἢ τὸ ποιὸν (σπανίως ἄλλως τὸ ἔκαμνε, διότι δὲν ἠγάπα ν' ἀλιεύῃ μὴ ἐκλεκτοὺς ἰχθύς), εἶχε μέθοδον ἰδικήν του.

Ἐγνώριζεν ὅτι «πᾶν τὸ θηρόμενον αμυθιαίως θηράται καὶ τὸ μισούμενον μισεῖ». Εἶξευεν ὅτι ὅπως ἡ γάττα μάχεται τὸ ὑψάριον, οὕτω καὶ τὸ ὑψάριον μάχεται τὴν γάτταν.

Τοῦτο τὸ ἔπραξε μόνον δις ἢ τρίς, καὶ διὰ τὴν φ ο υ ρ κ ι σ η τοὺς ἀνθρώπους ξενικῆς τινος τράττα, ἀλιευούσης με σαγήνην, πρὸς τὴν ἄλλως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συναγωνισθῇ. Ἠλίευσε λοιπὸν με δολώματα ἐκ κρέατος θηλαστικῆς γάττας.

Τοὺς δὲ οὕτως ἀγρευθέντας ἰχθύς (εἶχεν ἀγρεύσει μόνος του πλείονας ἢ πεντήκοντα ὀκτάδας, ὅσας καὶ ἡ ἀντίζηλός του τράττα) δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς πωλήσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς νήσου· τοὺς ἐπώλησεν ὅλους εἰς κύστριακὸν τι ἀτμόπλοιον, τὸ ὁποῖον ἠσχαλεῖτο δῆθεν «νὰ μετρή τὰ νερά», ἤρμοῦν εἰς τὸν λιμένα. Εἶπεν εἰς τοὺς συμπατριώτας του: «αὐτὰ τὰ ψάρια δὲν εἶνε γιὰ σῆς, εἶνε γιὰ κείνους τοῦ τρώου καὶ τῆς γάττας».

Οὐδεὶς ὅμως ἐνόησε τί ἔλεγεν.

Ἐπιτελεῖ τὸ τέλος Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ

Ἄπλαντες καὶ Πλανῆται.—Ἀριθμὸς τῶν Ἄπλαντῶν.—Οἱ Ἀστερισμοί.— Τάξεις τῶν Πλανητῶν.—Αἱ τροχιαί των.

Τοὺς ἀστέρας διακρίνομεν εἰς ἀπλανεῖς καὶ πλανήτας. Ἄπλαντες ὀνομάζομεν τοὺς μὴ μεταβάλλοντες τὴν ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας σχετικὴν αὐτῶν θέσιν· π. γ. ὁπόταν καὶ ἂν ἴδωμεν τοὺς Πλειάδας, ἢ σχετικὴ θέσις τῶν 6 ἀστέρων, τῶν ἀποτελούντων τὸ σύμπλεγμα αὐτό, εἶναι ἡ αὐτῆ. Ὀνομάζομεν δὲ πλανήτας τοὺς μεταβάλλοντες τὴν θέσιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας σχετικῶς πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς· π. γ. ὁ Κρόνος τὴν 1 Φεβρουαρίου εὐρίσκειτο πλησίον τοῦ ἄπλαντοῦ ἀστέρος 4ης τάξεως σ τοῦ λέοντος, τὴν 1 Μαρτίου πλησίον τοῦ ἀστέρος 5ης τάξεως χ τοῦ λέοντος καὶ τὴν 1 Ἀπριλίου πλησίον ἑτέρου ἀστέρος τοῦ λέοντος 6ης τάξεως. Ὁ Ἄρης εὐρίσκειτο τὴν 1 Φεβρουαρίου ὀλίγον πρὸς Ν τοῦ ἄπλαντοῦ ἀστέρος 4ης τάξεως ζ τῶν Ἰχθύων, τὴν 1 Μαρτίου πρὸς τὰ ΒΔ τοῦ ἀστέρος 4ης ζ τοῦ Κριοῦ καὶ τὴν 1 Ἀπριλίου πρὸς τὰ ΝΑ τῶν Πλειάδων. Καὶ ὁ ἥλιος φαίνεται κινούμενος ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας σχετικῶς πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας· ἡ κίνησις ὅμως αὐτῆ εἶναι ἀπεικονίσις τῆς περὶ τοῦτον κινήσεως τῆς γῆς, ἢν ἐκ τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως τῶν πραγμάτων νομίζομεν ἀκίνητον. Πράγματι ἡ μὲν γῆ ἀνήκει

εἰς τὴν τάξιν τῶν πλανητῶν, ἢ δ' ἥλιος εἰς τὴν τῶν ἀπλαντῶν ἀστέρων. Ἡ σελήνη κινεῖται πρᾶγματι περὶ τὴν γῆν, συναδεύουσα αὐτὴν ὡς δορυφόρος ἐν τῇ περὶ τὴν ἥλιον κινήσει αὐτῆς.

Οἱ πλανῆται κινῶνται περὶ τὸν ἥλιον ἐκ Δ πρὸς Α, διατρέχοντες τροχιαίς ἐλλειπτικαῖς, αἵτινες ὅμως δὲν διαφέρουσι πολὺ τοῦ κύκλου. Ἀπὸ τῆς γῆς ὅμως παρατηρούμενοι, οἱ πλανῆται φαίνονται κινούμενοι ἄλλοτε μὲν ἐκ Δ πρὸς Α, ὁποῦς ὁ Ἄρης κατὰ τὸ ἀνωτέρω περιγραφέν χρονικὸν διάστημα, ἄλλοτε δ' ἐξ Α πρὸς Δ, ὁποῦς ὁ Κρόνος κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα. Τοῦτο συμβαίνει, διότι ἐνῶ οἱ πλανῆται κινῶνται περὶ τὸν ἥλιον, κινεῖται περὶ αὐτὸν συγχρόνως καὶ ἡ γῆ καὶ ἐπομένως ἡ κίνησις τῶν πλανητῶν παρατηρούμενων ἀπὸ τῆς γῆς, περιπλέκεται μετὰ τῆς κινήσεως αὐτῆς. Ἡ ἐκ Δ πρὸς Α κίνησις ὀνομάζεται ἐμπροσθοπορευτικὴ, τὸν ἀντίον δ' ὀπισθοπορευτικὴ ἢ ἐξ Α πρὸς Δ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπλαντῶν ἀστέρων ὅλης τῆς οὐρανίας σφαίρας, τῶν ὁρατῶν εἰς ἄσπλον ὀφθαλμὸν συνήθως ἔξυδαρκα εἰς ὀλίγον ὑπερβαίνει τὰς 5 χιλ. Πάντας αὐτοὺς διακρίνομεν εἰς ἐξ τάξεις λαμπρότητας. Οἱ τῆς Α' τάξεως εἶναι 20, Β'

τάξεως 51, Γ' 200, Δ' 595, Ε' 1213, ΣΤ' 3640, ἧτοι ἐπὶ ὅλης τῆς οὐρανίας σφαίρας 5119. Ὑπάρχουσι διαφοραὶ μικραὶ περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς τάξεως, εἰς τὴν ἀνήκουσιν ἀστέρες τινες ἐνδιάμεσου λαμπρότητας· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων, τῶν ὁποῖων ἡ λαμπρότης δὲν ἀνήκει ἀναμφηρίστως εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τάξιν, δὲν εἶναι μέγας.

Πρὸς παραγωγὴν τῆς ἐντυπώσεως τοῦ ἀπείρου πλήθους τῶν ἀστέρων συντελεῖ βεβαίως τὰ μέγιστα ὁ Γαλαξίας, ὅστις εἶνε πρᾶγματι σύμφασις πλείστων ἀσθενῶν ἀστέρων, τοὺς ὁποῖους διακρίνομεν παρατηροῦντες αὐτὸν διὰ τηλεσκοπίου.

Πλὴν τῶν ἀπλαντῶν ἀστέρων, τῶν ὁρατῶν εἰς τὸν ἄσπλον ὀφθαλμὸν, ὑπάρχουσι καὶ οἱ τηλεσκοπικοὶ καλούμενοι, ὧν οἱ λαμπρότεροι ἀποτελοῦσι τὴν 7ην τάξιν, οἱ δ' ἀσθενέστατοι ὁρατοὶ διὰ τῶν μεγίστων τηλεσκοπίων τὴν 16ην. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς φωτογραφίας κατωρθώθη ἡ ἀποτύπωσις καὶ ἀστέρων ἐπι ἀσθενεστέρων, 17ης τάξεως. Οἱ ἀστέρες 7ης εἶναι 13 χιλιάδες, οἱ δὲ τῶν κατωτέρων τάξεων πολὺ πολυαριθμότεροι. Τίς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων ἐν γένει εἰς αἱ ζήτημα ὑπερβαῖνον τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως· περιορισθῶμεν λοιπὸν εἰς τὰ προσιτά, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ εἶναι ὠρεῖα.

Οἱ πλείστοι τῶν ἀπλαντῶν εἶνε λευκοί· ὑπάρχουσι ὅμως καὶ τινες ἔχοντες χρῶμα ἐρυθρὸν, ὡχρὸν κ.τ.λ.

Τοῦ οὐρανοῦ βλέπομεν ἰστάμενοι ἐν τόπῳ, τοῦ ὁποῖου ὁ ὀρίζων εἶναι πανταχοῦ ἄνοικτός, μόνον τὸ ἥμισυ διὰ μιᾶς, ἐνῶ τὸ ἕτερον ἡμισφαίριον εὐρίσκειται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα· ἐνεκα τῆς ἡμερησίας ὁμοῦ κινήσεως τῆς οὐρανίας σφαίρας, στρεφομένης ἐξ Α πρὸς Δ, ἀλλάσσει βραχυμῆδον τὸ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ὁρατὸν ἡμισφαίριον καὶ ἀστέρες, ποῖν κάτω τοῦ ὀρίζοντος, ἀνατέλλουσιν, ἐνῶ ἄλλοι δύουσι. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ὁλόκληρον τὴν οὐρανίαν σφαῖραν, οὔτε ἐὰν ἡ νύξ ὑποθεθῇ διαρκής· μέρος τῆς ὅλης οὐρανίας σφαίρας μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀστέρων μένει διαρκῶς ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα, μόνον δ' ἐὰν εὐρισκόμεθα ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ τῆς γῆς, βλέπομεν βραχυμῆδον ὅλην τὴν οὐρανίαν σφαῖραν, διότι ἀμφοτέρω οἱ πόλοι αὐτῆς, περὶ τοὺς ὁποῖους ἀκινήτους κινεῖται αὐτῆ ἐξ Α πρὸς Δ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, κείνται ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος. Ἐν Ἀθήναις ὁ εἰς τὸν πόλον, ὁ βόρειος, εὐρίσκειται εἰς ὕψος 38°, ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, ἐνῶ ὁ νότιος εὐρίσκειται κάτωθεν αὐτοῦ ἐπίσης 38°. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης τῶν πόλων διακρίεται ἡ οὐρανία σφαῖρα εἰς τρεῖς ζώνας, α') τὴν τῶν ἀειφανῶν ἀστέρων, τῶν μηδέποτε δύνοντων, ἐκτεινομένην 38° περὶ τὸν βόρειον πόλον, β') τὴν τῶν ἀφανῶν, τῶν μηδέποτε ἀνατελλόντων, ἐκτεινομένην

νην 38° περὶ τὸν νότιον πόλον καὶ γ') τὴν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ζωνῶν τῶν ἀνατελλόντων καὶ δύνοντων ἀστέρων. Ἡ ζώνη τῶν ἀφανῶν ἀστέρων κατέχει ἐν Ἀθήναις τὸ 1)9 τῆς ὅλης οὐρανίας σφαίρας, ἄλλο τόσον ἢ ζώνη τῶν ἀφανῶν καὶ τὰ λοιπὰ 7)9 ἢ ζώνη τῶν ἀνατελλόντων καὶ δύνοντων ἀστέρων. Οὕτως ἐν Ἀθήναις τὸ 1)9 τῆς οὐρανίας σφαίρας οὐδέποτε ἀνατέλλει.

Ὅτι εἶπομεν περὶ τῶν Ἀθηνῶν ἰσχύει δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, διότι αἱ διαφοραὶ τῆς θέσεως τῆς οὐρανίας σφαίρας, ἐνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕψους τοῦ πόλου εἰς τὰς διαφορὰς ἐλληνικὰς χώρας, δὲν εἶνε πολὺ ἐκπαισθηταί.

Ἀπαραίτητος διὰ τὴν οὐρανογνωσίαν εἶνε ἡ χρῆσις τῶν ἀστερισμῶν. Τοῦτων ἡ πρώτη ἀρχὴ ἀνέρχεται εἰς τὴν βαθυτάτην ἀρχαιότητα, ἥτις κριπτερίσις τινὰ τῶν μᾶλλον εὐδιακρίτων μερῶν τοῦ οὐρανοῦ. Νῦν εἶναι γενικώτερον περὶ δεδωμένοι 85 ἀστερισμοί, πλὴν τῶν 2 Νεφελῶν τοῦ Μιχαελλάνου, αἵτινες οὐδέποτε ἀνατέλλουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὀλίγιστα τῶν ὀνομάτων τῶν ἀστερισμῶν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸ σχῆμα, τὸ ἀποτελούμενον ὑπὸ τῶν ἀστέρων αὐτῶν· τὰ ὀνόματα ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀστερισμοὺς ἀθαιρέτως, τὰ δ' ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος καταγόμενα σχετίζονται πρὸς τὴν κλασσικὴν μυθολογίαν.

Ὀλίγιστοι ἀστέρες ἔχουσι ἴδια ὀνόματα ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, ὅπως ὁ Σείριος, ὁ Ἄρκτουρος, ὁ Στάχυς, ἡ Λίξ· τινες ἔχουσι ἀραβικὰ ὀνόματα (Ἀλτάιρ, Ρίγελ κτλ.). Νῦν ἐπικρατεῖ ὁ κανὼν οἱ ἀστέρες ἐκάστου ἀστερισμοῦ καὶ ἐὰν ἔχωσιν ἴδιον ὄνομα νὰ σημαίνωνται διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ἐξαντλουμένου δὲ τυχὸν τούτου διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀστέρων (ἐννοεῖται ὅτι πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀστέρων τῶν ὁρατῶν εἰς τὸν ἄσπλον ὀφθαλμὸν, διότι οὗτοι μόνον ἀποτελοῦσι τοὺς ἀστερισμοὺς, οἱ δὲ τηλεσκοπικοὶ δὲν λογίζονται ἀνήκοντες εἰς αὐτούς), γίνεται χρῆσις κατ' ἐξαιρέτησιν τῶν γραμμάτων τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου καὶ ἀφοῦ τυχὸν ἐξαντλήθῃ τούτο χρησιμεύουσι πρὸς σήμανσιν τῶν ἀστέρων οἱ ἀριθμοί. Συνήθως ἡ τάξις τοῦ γραμματος τῶν δύο ἀλφαβήτων δηλοῖ καὶ τὴν σχετικὴν λαμπρότητα τοῦ ἀστέρος ἐν τῷ ἀστερισμῷ, προηγούμενων ὅμως τῶν γραμμάτων τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου· οὕτως α εἶναι συνήθως ὁ σχετικῶς λαμπρότερος ἀστὴρ ἐν ἐκάστῳ ἀστερισμῷ, β ὁ ἐπόμενος κατὰ λαμπρότητα καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς· Ὑπάρχουσι ὅμως ἐνιαχοῦ καὶ μικραὶ παρεκτάσεις ἀπὸ τοῦ κανόνος αὐτοῦ. Οἱ ἀστέρες εἶναι πάντες κριθμημένοι ἐν ἐκάστῳ ἀστερισμῷ· ἀλλ' ἐν τῇ τάξει τῆς ἀριθμώσεως δὲν ἰσχύει ὁ κανὼν τῆς λαμπρότητας, ὅπως διὰ τὰ γράμματα, ἀλλ' ὁ τῆς σχετικῆς θέσεως· ὁ δυτικώτατος πάντων τῶν ἀστέρων ἐκάστου ἀστερι-

σμου φέρει τον αριθμόν 1, ο άμέσως άνατολικώ-
τερος (αδιαφόρως προς την βορείαν ή νοτίαν θέ-
σιν) τον αριθμόν 2 και ούτω καθεξής· συνήθως
των αστέρων των εχόντων γραμμά δεν σημειού-
ται ο αριθμός, μολονότι έχουσι πάντες τοιαύτον.
Τό μέγεθος των διαφόρων αστερισμών είναι λίαν
άνισον, όπως και ο αριθμός των αστέρων εκάστου
αυτών.

Είς την Ελλάδα ανήκουσιν εις την ζώνην των
άειφανών αστέρων η Μικρά Άρκτος, ο Κηφεύς,
η Καμηλοπάρδαλις, το μέγιστον μέρος του Δρά-
κοντος, το λαμπρότερον μέρος της Μεγάλης Άρ-
κτου και της Κασσιόπειας, μέρη των ουχι λαμπρών
αστερισμών του Αυγώνος και της Σκάρας και μι-
κρά μέρη (ούχι τά λαμπρότερα), του Ηνώχου,
του Περασέως και του Κύκνου. Επί της άκρας της
ούρας της Μικράς Άρκτου εύρίσκεται ο πολιικός
αστήρ, 2—3ης τάξεως, εύδιαικρίτος έν στραφώ-
μεν προς Β και ανάκλιψόμεν σχεδόν προς τό μέ-
σον μεταξύ κατακόρυφου και οριζώντος· περικυ-
κλούται δ' ούτος υπό 4 κέπως εύδιαικρίτων αστέ-
ρων και άλλων μικροτέρων. Εκ των άφανών παρ'
ήμιν αστερισμών ο λαμπρότερος είναι ο Νότιος
Σταυρός και τά λαμπρότερα μέρη του Κενταύ-
ρου και της Άργουδς. Σημειωτέον ότι πολιικός του
νοτίου ημισφαιρίου είναι ασθενής αστήρ, της
τάξεως έν τώ αστερισμώ του Οκτάντος.

Τών πλανητών ο αριθμός είναι πολύ μικρός.
Κατά τάξιν άποστάσεως από του ήλιου είναι
ούτοι: ο Έρμης, η Άφροδίτη, η Γη, ο Άρης, 304
μέχρι τοιαύτα γνωστοί μικροί τηλεσκοπικοί (οι α-
στεροειδείς, η και πλανητοειδείς καλούμενοι), ο
Ζεύς, ο Κρόνος, ο Ουρανός και ο Ποσειδών. Εξ
αυτών (έννοείται πλην της Γης) άρατοι και εύδι-
αικρίτοι εις τον άοπλον όφθαλμόν είναι ο Έρμης,
η Άφροδίτη, ο Άρης, ο Ζεύς και ο Κρόνος. Ου-
τοι ήσαν γνωστοί και εις τους αρχαίους, οίτινες
συγκαταριθμούσι εις τους πλανήτας την σελήνην
και τον ήλιον, διότι οδηγούμενοι από μόνα τά
άμεσα φαινόμενα, θεωρούσι την Γην κίνητου.
Και ο Ουρανός είναι άρατός εις τον άοπλον όφθαλ-
μόν, άλλ' ως ασθενής αστήρ της τάξεως, έπομέ-
νως όπως διακρίνομεν αυτην μεταξύ των πολ-
λών άπλανών αστέρων, δέν να γινώσκωμεν την
θέσιν αυτου μετ' ακριβείας. Εκ των μικρών τη-
λεσκοπικών μόνον εις, η Έστία, είναι ενίοτε ή-
ρατός εις όξυθεσικεί; όφθαλμούς επί βραχύν χρό-
νον, όταν συντρέχωσιν εύνοϊκά περιστάσεις·
άλλως και αυτος όπως και πάντες οι άλλοι είναι
άρατοι μόνον διά τηλεσκοπίου και τοιαύτο όταν
εύρίσκονται σχετικώς προς την γην περί την αντί-
θεσιν αυτων προς την ήλιον.

Εκ του μεγέθους αυτων οι πλανήται άποτε-
λοϋσι τρεΐς τάξεις, την των μακρίου μεγέθους
συγκειμένων εκ του Έρμου, της Άφροδίτης, της
Γης και του Άρεος, την των μικρών τηλεσκο-

πικών και την των μεγάλων πλανητών συγκει-
μένων εκ του Διός, του Κρόνου, του Ουρανού και
του Ποσειδώνος. Εκ των της τάξεως των με-
σίων πλανητών μεζίων είναι η Γη, πάντων δε
των πλανητών μέγιστος είναι ο Ζεύς. Εκ των
πλανητών αξιολογώτεροι ήρ' όλας τάς έποφείας
είναι οι μεσίοι το μέγεθος και οι μεγάλοι.

Σχετικώς προς την Γην διακρίνομεν τους πλανή-
τας εις κατωτέρους, τους πλησιέστερους παρ'
αυτην προς την ήλιον και εις ανωτέρους τους
πλέον τουτου μεμακρυσμένους παρ' την Γην.
Κατωτέροι πλανήται είναι μόνον δύο, ο Έρμης
και η Άφροδίτη, ανώτεροι δε ο Άρης και οι
λοιποί. Η διαίρεσις αυτη έχει πολλήν σημασίαν
υπό την έποψιν των φάσεων, υπό τας όποιας βλέ-
πομεν από της γης τους πλανήτας εκάτερας των
κατηγοριών αυτων.

Κατωτέρας τις πλανήτης Κ εύρίσκεται εις την
κατωτέραν σύνοδον αυτου, εάν εύρίσκεται σχετι-
κώς προς την γην Γ' προς την αυτην διεύθυνσιν
προς ην και ο ήλιος Η, άλλ' ούτως ώστε ο πλανή-
της να εύρίσκεται μεταξύ ήλιου και γης ως έν
τη σειρά των γραμμών

I K Γ.

Εάν εύρίσκεται ο ήλιος μεταξύ γης και πλανή-
του ως έν τη σειρά

K H Γ.

λέγομεν ότι εύρίσκεται εις την ανωτέραν σύνοδον
αυτου ή κατωτέρας πλανήτης Κ.

Εν τη κατωτέρη αυτων σύνοδω εύρίσκονται
οι κατωτέροι πλανήται πλησιέστερον προς την
γην παρ' εις πάσαν άλλην θέσιν, τουναντίον δε
έν τη ανωτέρη αυτων σύνοδω εύρίσκονται εις
μεζιονα από της γης άποστάσιν παρ' εις πάσαν
άλλην ενδιάμεσον θέσιν.

Οι κατωτέροι πλανήται δεν φαίνονται ποτε
πολύ άπομακρυσμένοι του ήλιου, ο Έρμης τό
πολύ μέχρις 23°, η δ' Άφροδίτη μέχρι 47°. Εν-
τεύθεν κατωτέρας τις πλανήτης εάν μεν εύρίσκε-
ται προς Δ του ήλιου, φαίνεται τό πρώι πρό της
ανάτολης τουτου εις τό ανατολικόν μέρος του ή-
ρίζοντος, εάν δ' εύρίσκεται εις τά Α του ήλιου,
φαίνεται μετά την δύσιν τουτου εις τό δυτικόν
μέρος του ήρίζοντος. Ο Έρμης δύναται να φανή
μόνον πλησίον του ήρίζοντος όλίγον πρό της α-
νατολης ή μετά την δύσιν του ήλιου έν τώ λυ-
κόφωτι και τοιαύτο επί όλίγας ήμέρας ένεκα της
ταχύως αυτου κινήσεως. Η Άφροδίτη δύναται
3 1/2 μόνον περίπου ώρας τό πολύ ν' ανατείλη
τό πρώι πρό του ήλιου ως Έωσφόρος, η ως Έ-
σπερος να δύση μετά τον ήλιον.

Πάντες οι πλανήται είναι έτερόφωτοι και αν-
τανκλώσι προς ήμας δάνειον φως του ήλιου. Οι
κατωτέροι πλανήται περικυκλούμενοι διά τη-
λεσκοπίου παρουσιάζουσι φάσεις όπως η σελήνη

Κατά την κατωτέραν αυτων σύνοδον στρέφουσιν
ούτοι προς ήμας τό αφώτιστον αυτων ήμι-
σφαιριον, κατά δε την ανωτέραν τό πεφωτισμέ-
νον· είναι όμως και κατά ταύτην άόρατοι, διότι
εύρίσκονται σχετικώς προς την γην έντός των
ακτίων του ήλιου. Είς πάσαν άλλην θέσιν πλην
των συνόδων στρέφουσιν οι κατωτέροι πλανήται
προς ήμας μέρος του πεφωτισμένου αυτων ήμι-
σφαιρίου τοσοϋτο μεζιον, όσον πλησιάζουσι προς
την ανωτέραν αυτων σύνοδον. Περί την κατω-
τέραν εις μεν πλησίον της γης, στρέφουσιν όμως
προς ήμας μικρόν μέρος του πεφωτισμένου ήμι-
σφαιρίου αυτων. Την μεγίστην αυτων λαμπρότητα
έχουσι οι κατωτέροι πλανήται εις άποστάσιν
τινα από της κατωτέρας συζυγίας, όπου τοιαύτο
γίνεται συνδυαζόμενης της άποστάσεως μετά
του μεγέθους της φάσεως αυτων. Η Άφροδίτη
έχει την μεγίστην αυτης λαμπρότητα πρό της
κατωτέρας σύνοδου και μετ' αυτην, όταν απέχη
του ήλιου περί τά 35°.

Επειδή τά επίπεδα των τροχιών των δύο
κατωτέρων πλανητών δεν ταυτίζονται μετά της
εκλειπτικής (του επιπέδου της τροχιάς της γης
περί τον ήλιον), κατά τας κατωτέρας αυτων συν-
όδους εύρίσκονται σχετικώς προς την γην, η
άνωθεν η κάτωθεν του ήλιου. Τοιαύτο κτανου-
μεν εάν έν τη σχετικη θέσει Η, Κ, Γ φαντα-
σθώμεν τό Η και Γ επί του επιπέδου του χάρ-
του, τό δε Κ ήνωθεν η κάτωθεν αυτου. Εάν
όμως συμπέση κατά τινα σύνοδον να εύρίσκηται
κατωτέρας τις πλανήτης εις την γραμμήν, καθ'
ην τό επίπεδον της τροχιάς αυτου τέμνει την
εκλειπτικήν, τότε εύρίσκεται και τό Κ επί του
επιπέδου του χάρτου και τότε ο ακταινός δίσκος
του πλανήτου σκιαγραφείται επί του δίσκου του
ήλιου. Εν τοιαύτη περιπτώσει λέγομεν ότι συμ-
βαίνει διαβάσις του κατωτέρου πλανήτου. Αι
διαβάσεις είναι φαινόμενον σπάνιον του Έρμου
συμβαίνουσι 13 κατ' αιώνα, της δ' Άφροδίτης
πολύ σπανιώτερον, δύο ανά 8 έτη και είτα πά-
λιν δύο μετά 104 1/2, η 121 1/2 έτη ενάλλάξ.
Λέγομεν ότι ανώτερας τις πλανήτης εύρίσκε-

ται εις αντίθεσιν, εάν η γη εύρίσκεται μεταξύ
του ήλιου και του πλανήτου, λέγομεν δ' ότι εύ-
ρίσκεται εις σύνοδον, εάν εύρίσκεται ο ήλιος με-
ταξύ του πλανήτου και της γης. Η θέσις

H Γ Α

αντιστοιχεί εις την θέσιν της αντιθέσεως, καθ' ην
ο πλανήτης Α εύρίσκεται εις την έλαχίστην αυ-
του δυνατήν άπόστασιν από της γης, η δε θέσις

A H Γ

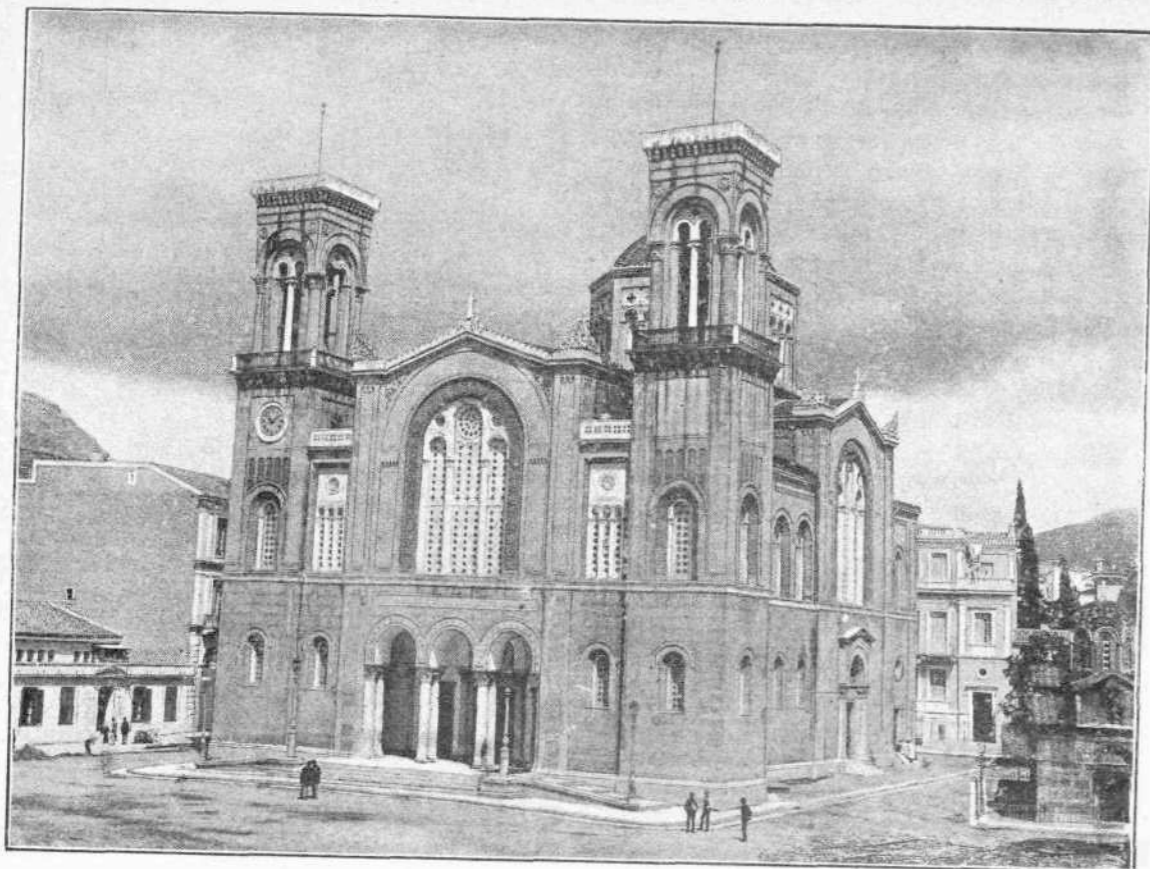
αντιστοιχεί εις την θέσιν της συνόδου και έν
ταύτη απέχει ο πλανήτης της γης περισσώτερον
παρά εις πάσαν άλλην θέσιν.

Οι ανώτεροι πλανήται δεν παρουσιάζουσι δια-
φοράς φάσεων έπαισθητάς, άλλά φαίνονται πάν-
τοτε πλησιφαείς, όπως η σελήνη περί την παν
σελήνην. Η λαμπρότης λοιπόν αυτων δεν έξαρ-
τάται από των φάσεων και της εκάστοτε άπο-
στάσεως των πλανητών, άλλ' υπό μόνης της
άποστάσεως. Έχουσι λοιπόν την μεγίστην αυ-
των λαμπρότητα οι ανώτεροι πλανήται περί την
αντίθεσιν αυτων, ότε εύρίσκονται, ως ανώτερον
είπομεν, πλησίον της γης. Εν τη θέσει ταύτη
μεσουρανοϋσι περί τό μεσονύκτιον και φαίνονται
δι' όλης της νυκτός. Περί την σύνοδον αυτων δεν
βλέπομεν τους ανωτέρους πλανήτας, διότι εύρί-
σκονται σχετικώς προς την γην προς την αυτην
διεύθυνσιν, προς ην και ο ήλιος και ούτως άμαυ-
ρούνται έντός των ακτίων τουτου. Οι μικροί
τηλεσκοπικοί πλανήται φαίνονται μόνον περί την
αντίθεσιν αυτων· άπομακρυνόμενοι της θέσεως
ταύτης, άπομακρύνονται της γης και καθίσταν-
ται άόρατοι.

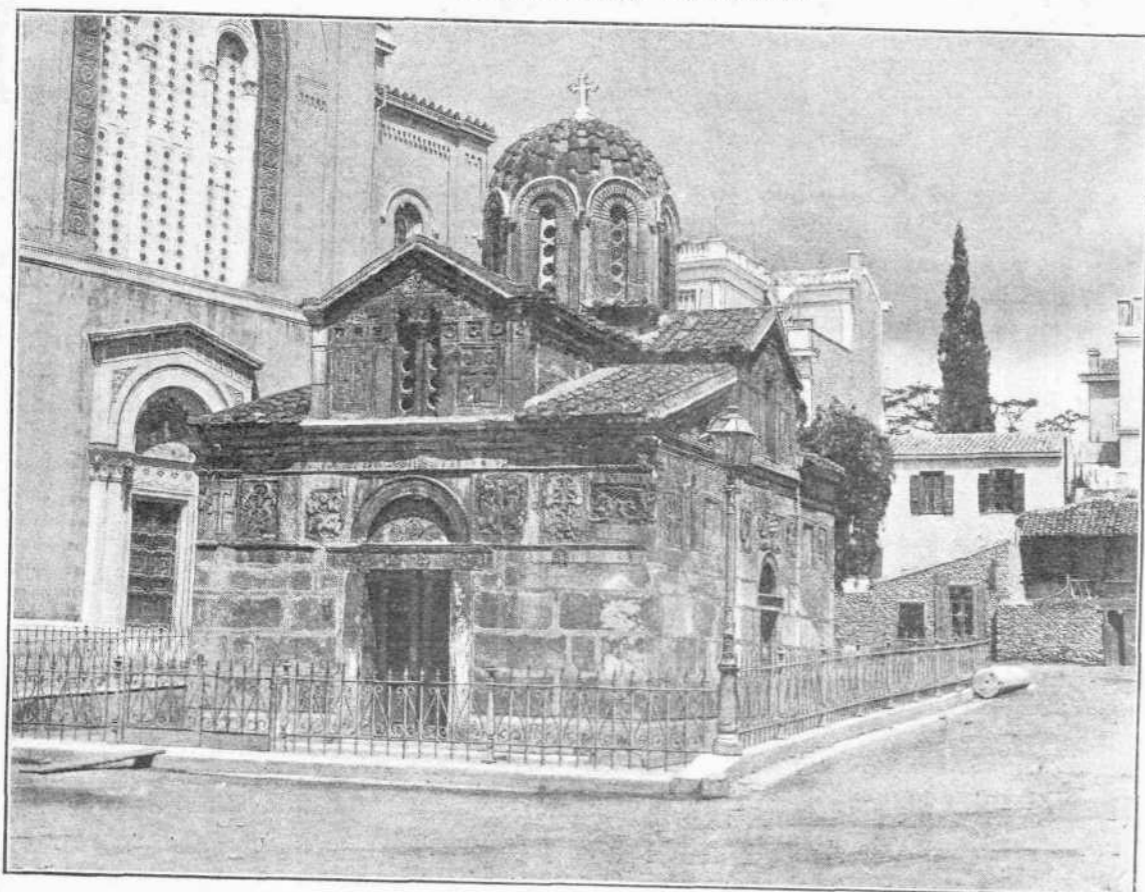
Περί την κατωτέραν αυτων σύνοδον οι κατώ-
τεροι πλανήται και περί την αντίθεσιν οι ανώ-
τεροι φαίνονται σχετικώς προς την γην κινού-
μενοι επί της ουρανίας σφαίρας εξ Α προς Δ,
έπομένως εις όπισθοπορικούς· όταν όμως ήναι
μεμακρυσμένοι οι μεν κατωτέροι της κατωτέρας
σύνοδου, οι δ' ανώτεροι της αντίθέσεως, φαίνονται
κινούμενοι εκ Δ προς Α και έπομένως είναι έμ-
προσθοπορικοί. Οι πλανήται είναι έμπροσθοπο-
ρικοί μαζώτερον χρόνον η όπισθοπορικοί.

Δ. Κ. ΚΟΚΚΙΑΗΣ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ θεία ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ἦτο γλαυκὸς ὁ οὐρανός, ζεστός, ὁλοὺς χαρὰ. Ἐντὸς μαρμαρίνου παλατίου, ἐπιλόφου εὐόσμου, ἤκουετο ὁ θόρυβος θεῶν ὀργίων. Ἦσαν ἐκεῖ πάντες οἱ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ πᾶσαι αἱ θεαὶ μετὰ τὴν δάφνην περὶ τὸ μέτωπον, μετὰ τὴν μέθην εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, συγκροῦντες τὰ ποτήρια καὶ ὁμιλοῦντες περὶ ἐρώτων πανδήμων. Καὶ ἐνώπιον αὐτῶν διήλκυνον μακρὰ σιραὶ ἱερῶν καιόντων τὸ θυμιάμα, λευκαὶ θεωρίαι παρθένων. Καὶ εἰς τὰ πέριξ θόρυβοι μαχῶν καὶ σφαγῶν, θανατώσεις αἰχμαλώτων ἰκετευόντων νὰ χαρισθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ζωὴ, ἀγέλαι δούλων, τὰς ὁποίας ἐδίωκεν ἡ μάστιξ εἰς τὰ ἔμπρός. Καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θορύβου ἠγείρετο μία θεία μουσικὴ, ἣτις ἀπέσβυσε πάσας τὰς κραυγὰς καὶ ἐπνιγεν εἰς ἔκστασιν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἦτο, ὑπερῶν τῶν θεῶν ἐνθρονισμένος, εἰς τὰ οὐράνια ὕψη τῶν ἀστέρων, ὁ χορὸς τῶν μεγάλων γερόντων, τῶν ὁποίων τὰ γῆινα ὀνόματα εἶναι Σοφοκλῆς, Αἰσχύλος, Πλάτων καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐκάθητο ὁ μέγας τυφλὸς τῆς Ἰωνίας. Ἄλλ' ἦτο παροδικὴ ἡ θαυμασία ἐκείνη στιγμή, διότι εὐθὺς μετ' ὀλίγον ἤρχιζον πάλιν τὰ ὄργια καὶ κατεκάλυπτεν ἡ βοή τῶν τῆν ἄνωθεν ἀρμονίαν. Καὶ αἱ γέλωτες, αἱ λυγμοὶ, αἱ ρόγγι, ὁ καπνὸς τοῦ στέατος τῶν τράχηλων καὶ ὁ ἀτμὸς τῶν χειμᾶρων τοῦ κίματος ἀνέβηκε καθ' ὅλον τὸ μήκος τῶν μαρμαρίνων στύλων καὶ ἐπληττε τὰ ἄστρα τὰ χρυσά. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος νεαρὸς τῆν ηλικίαν εἰσήλθεν ἀπαρατήρητος. Ἦσαν αἱ χεῖρες του διάτρητοι καὶ αἰγλή περιέστερε τὸ πρόσωπόν του. Περιέβλεπε κύκλω ἐν σιγῇ καὶ μετὰ πίνου. Καὶ χίρνης εἰς ἐκ τῶν Αἰγυπτίων τὴν εἶδε καὶ γολαίων ἦλθε καὶ ἔστη κάμων μορφομοῦς ἐνώ-

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
Εἰκὼν Μ. Μπλόκ

πιόν του. Καὶ πάντες οἱ θεοὶ ἠγέρθησαν γελῶντες ἄσβεστον γέλωτα. Ἡ Ἀφροδίτη μετὰ τὰ στήθη γυμνὰ προσῆλθε τείνουσα πρὸς αὐτὸν τὸ ποτήριον καὶ ἐκραύγαζον ἐκεῖνοι: «Ἐλὰ ἐδῶ, ἔλα νὰ πῆς μεθ' ἡμῶν, ἀγνωστε θεέ! Φέροσε ἔδραν νὰ καθίσῃ μετὰ τοῦ Μίθρα καὶ τοῦ σκυλομόρφου Ἀνούβιδος! Ὑπάρχει δι' ὅλους τόπος εἰς τῶν θεῶν τὸ συμπόσιον καὶ ὅσοι περισσότεροι εἴμεθα τόσον περισσότερον γελῶμεν.» Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἰσῆγα καὶ περιέβλεπεν αὐτοὺς μετὰ βλέμμα τόσον λυπηρὸν καὶ τόσον γλαυκόν, ὥστε

φόβος κατέλαβε πάντας. Καὶ ἐφώνησαν πρὸς αὐτόν:

«Φύγε ἀπ' ἐδῶ, Ἰουδαίε! Μὴ παγῶναι τὸ βλέμμα σου» καὶ ἔρριπτον κατ' αὐτοῦ βέλη καὶ βόμβαρρον καὶ ἔρρεε τὸ αἷμά του χωρὶς νὰ προφέρῃ οὐδένα λόγον.

Καὶ αἴφνης φωνὴ ἠκούσθη ἐν τῷ οὐρανῷ: «Ἀπέρχονται οἱ Θεοί!» Καὶ ἰδοὺ θόρυβος μέγας ἐγένετο ἐξῶ καὶ ὄχλος πολὺς εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν μετὰ λαμπάδων καὶ κρουγῶν. Ἦσαν ὄμιλοι δούλων, ὧν εἶχον λυθῆ αἰ ἀλύσεις καὶ ἐκράζον: «Ζη ὁ Χριστός! Κατέπεσαν οἱ δαίμονες!» Καὶ ἱερεῖς μετὰ τῶν ἀκολουθῶν αὐτῶν, συσφίγγοντες εἰς τοὺς βραχίονάς των τὰ εἰδωλα προσῆλθον, ἵνα βοηθήσῃ τοὺς θεοὺς των, ἀλλ' οἱ δούλοι μεθύοντες καὶ ὀδηγούμενοι ὑπὸ ἐνὸς κολογήρου, ὅστις ὕψωνε πρὸ αὐτοῦ σιδηροῦν ὁμοίωμα τοῦ Χριστοῦ, ἐποδοπάτουσαν τὰ εἰδωλα, τὰ συνέτριβον μὲ σφυρία καὶ τὰ κατεκερμάτιζον καὶ τὰ κομματίαι αὐτῶν τὰ ἔρριπτον κατεπάνω τῶν αἱματοφόρων ἱερῶν. Καὶ ἤναψεν ὁ ναὸς καὶ ἐκάη καὶ οἱ κίονες οἱ μαρμαρίνοι κατέπεσαν χαμαὶ καὶ οἱ θεοὶ ἐξηρανίσθησαν ὡς κηπνός.

Καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἦλθον καὶ ἐγονάτισαν ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ ἡ ὄψις αὐτοῦ ἔμεινεν ἀμετάβλητος καὶ παρρηθεῖ αὐτοὺς μὲ τὸ αὐτὸ βλέμμα τὸ γλυκὺ καὶ λυπηρὸν.

* *

Μίαν ἐσπέραν ἐνῶ ὁ κόσμος ἐκοιμάτο ἦλθε καὶ ἐγονάτισεν ἐνώπιον αὐτοῦ παράξενος ὄμιλος: ἦσαν ἐξ ἄνδρες καὶ ἐξ γυναῖκες, ἀλλὰ μεγαλειότεροι καὶ ὠρκειότεροι παρ' ὅσον εἶναι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὤπισθεν αὐτῶν ἀτελεύτητος σειρά πλασματῶν ἄλλων μὲ μορφὰς ὠρκαίας καὶ ἀλλοκότους. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς:

— Τίνας εἴσθε, τέκνα μου;

Καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῦ ὄμιλου ἀπεκρίθη:

— Εἴμεθα αἱ ψευδεῖς θεοί, οἵτινες ἐθαλίευσαν τῶν ἀνθρώπων πρὶν ἢ εἰλθῆ ἡ ἰδική σου βασιλεία.

— Πόθεν ἐρχεσθε, τέκνα μου, καὶ τί θέλετε;

— Πάτερ, ἐρχόμεθα ἐκ τῆς κολάσεως, ὅπου αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν μᾶς ἐξώρισαν καὶ σπεύδομεν νὰ σε προσκυνήσωμεν. Σε ὑβρίσαμεν ὅτε τὸ πρῶτον σε εἶδομεν, ἀντὶ νὰ πέσωμεν εἰς τὰ γόνατα ἐνώπιόν σου, καὶ μᾶς εἶπον κάτω εἰς τὴν Κόλασιν, ὅτι μᾶς κατηράσθης εἰς τὸν αἰῶνα. Πάτερ, ἀλήθειαν εἶπον;

— Ἐπικατάρτος ὁ καταρῶμενος! Εὐλογημένος ὁ μετανοῶν καὶ εὐλογημένος ὁ συγχωρῶν!

— Πάτερ, πρὶν ἢ καταβῆς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὅταν μόνον ἡμεῖς ἐλαλοῦμεν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἠξέουσαμεν νὰ λαλήσωμεν πρὸς αὐτοὺς ὡς εἶναι πρέπον εἰς θεοὺς. Ἡμαρτήσαμεν καὶ ἐκάμαμεν καὶ ἄλλους νὰ ἁμαρτήσωσιν, ἦλθομεν καὶ ἡμεῖς εἰς πειρασμὸν καὶ ἐκάμαμεν καὶ ἄλλους νὰ ἐλ-

θωσιν. Ἐξήσαμεν ἐν ἀπολαύσει καὶ χαρῆ· ἐπίομεν, ἠγαπήσαμεν, ἐψάλαμεν χωρὶς δι' ὅλου νὰ αἰσθανθῶμεν εὐσπλαγγίαν διὰ τοὺς ἀθλίους ἐκείνους, οἵτινες πάσχουσι καὶ ἁμαρτάνουσιν.

Ὁ Ἰησοῦς ἐσιώπησεν, ἔπειτα δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς:

— Τί ἔχετε νὰ εἰπῆτε πρὸς ἀπολογίαν σας;

Καὶ ὁ Ἀπόλλων προσῆλθε καὶ εἶπε:

— Ἡμεῖς εὐγενεῖς δαίμονες, ποθοῦντες οὐράνια ἔσκατα. ὦ! ἂν σε εἶχα γνωρίσῃ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους, τί δόξης ὕμους, ὠραιότερους ἐκείνων, οὗς ψάλλουσιν οἱ βάρβαροι ἱερεῖς σου, θὰ ὑπεγύρευον εἰς τὴν Ὀμηρὸν μου! Διατί τόσον ἀργὰ νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν κόσμον; Καὶ ὅμως ὅσοι ἠγάπησαν τὴν λύραν μου πολὺ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων διανοήθησαν νὰ πράξωσι τὸ πονηρὸν.

Καὶ ἡ Παλλὰς προσῆλθε καὶ εἶπε:

— Ἐδίδαξα τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἐπιστήμην. Τοὺς ἔκαμα νὰ ἀκούσωσι τὸ ἔσμα τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὰ μυστήρια, τὰ βλέμματά των ὑψούμενα πρὸς τὰ ἄστρα κατεστάθησαν ἀγνόταρα καὶ καθαρώτερα.

Καὶ ὁ Ποσειδῶν προύχρησε καὶ εἶπε:

— Ἐρριψα τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῶν μακρυνῶν κυμάτων καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς: «Πορεύεσθε διὰ μέσου τῆς νυκτὸς καὶ τῶν ἀστραπῶν, ἐκείθεν τῶν σκοπέλων καὶ τῶν τεράτων, πρὸς τοὺς θησαυροὺς ἀγνώστων ἡλίων» καὶ ὅσοι ἐκρεμάσθησαν ἀπὸ τῆς χαιτῆς μου ἠσθάνθησαν νὰ μεγαλύνεται ἡ καρδιά των ἐντὸς τοῦ στήθους των καὶ ἔγειναν ἄνθρωποι ὁμοιώτεροι πρὸς θεοὺς.

Καὶ ἡ Δημήτηρ κεκαλυμμένη εἶπεν:

— Ἐγὼ ἐδίδαξα τὰς μητέρας πῶς νὰ κλαίωσιν. Εἶπέ εἰς τὴν μητέρα σου ὅτι ἐκάθησα ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐπόδονον καὶ ἔκλαυσα ἄνευ παρηγορίας διὰ τὴν ἄρπυγίαν σου κατὰ τὴν ἀφῆσιν σου.

Καὶ ἡ Ἀρροδίτη, ἐρηθρῶσα, προσέπεσε μετὰ δακρῶν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ καὶ κατεφιλήσεν αὐτοὺς καὶ τοὺς περιέβαλε διὰ τῆς πλουσίας κόμης τῆς ψελλίζουσα:

— Θεέ μου, ἠγάπησα πολὺ, ἃς ἀρεθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι μου!

Καὶ οἱ ἡμίθεοι καὶ οἱ ἥρωες προσῆλθον καὶ ὁ Ἡρακλῆς κρατῶν τὸ ρόπαλον εἶπε:

— Κατέβηκα τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους, ἐδάμασα τὰ στοιχεῖα καὶ τοὺς κηκούργους. Ποῦ εἶναι οἱ ἐχθροὶ σου νὰ τοὺς ἐξοντώσω;

Καὶ πάντες ἦλθον ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, λέγοντες ἕκαστος τὸ ὄνομά του, τὰς ἀρετὰς του καὶ τὰς κακίας του. Καὶ ἦλθεν εἰς ἔχων τὰς χεῖρας σιδηροδέτους καὶ τὴν καρδίαν κατεσπικρυμένην ὑπὸ αἱματοφόρου πληγῆς καὶ ὕψωσε πρὸς τὸν Ἰησοῦν τὰς αἰχμαλωτίδας χεῖράς του καὶ εἶπε:

— Θεέ, ὅστις ἔχεις τρυπημένας τὰς χεῖρας, ἰδὲ τὰς χεῖράς μου! Θεέ, ὅστις διὰ λόγους ἐν-

χθῆς τὴν πλειοῦν, ἰδὲ τὴν καρδίαν μου! Ἐξήγαγον τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κτήνους καὶ διὰ τοῦτο προσεβλήθη εἰς τὴν βλάβην. Προσηγγεῖλα τὴν ἐλευσίαν σου εἰς τὴν Δίκην καὶ διὰ τοῦτο ἐκερυνώθη.

Καὶ εἰς τὴν μακρυνὴν ὁμίχλην διήλθε σκιὰ παρθένου ὀδηγούσης τυρῶν γέροντα. Καὶ ἦτο τὸ μεῖδιμά της θεῖον, ὥστε ἐφωτίζετο ἡ ψυχὴ τῆς πᾶσα. Καὶ οἱ θεοὶ μετὰ σεβασμοῦ ἔλεγον ταπεινῆ τῇ φωνῇ πρὸς ἀλλήλους: «Εἶνε ἡ Ἀντιγόνη, ἣτις ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν ἀγράφων νόμων».

Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς:

— Ἐγείθητε! Χάριν τοῦ Προμηθέως ἔστε συγχωρημένοι! Χάριν τῆς Ἀντιγόνης ἔστε εὐλογημένοι!

ΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΟΙ ΑΘΙΓΓΑΝΟΙ

Ἄλλεπᾶλληλοι πόλεμοι διήρουν τοὺς κατοίκους τῆς γῆς εἰς πολλὰ διαμαχόμενα μέρη καὶ συχνότατα ἕνεκα αὐτῶν ἔθνη ἐλάληρα διεσκορπίσθησαν. Κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅταν ἔθνος διασκορπίζεται, τὰ ἄτομα γίνονται, λησμονοῦσι τὴν ἐθνικότητά των καὶ συγχωνεύονται μετὰ τῶν ἄλλων λαῶν. Τοῦ κανόνος τούτου δύο ἢ τρεῖς ἐξαιρέσεις ἀναφέρονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, μετὰ δὲ αὐτῶν ἡ περιεργότερα εἶναι ἡ τῶν Ἀθηγγάνων, οἵτινες ἀποτελοῦντες ἄλλοτε φυλὴν ἰδικαίτην ὡς ἔθνος ἀνεξάρτητον, τώρα δὲ μόνον ὁμάδα περιπλανημένων, διατηροῦσιν ἐτι πολλὰ ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐμφανούντων ἰδίαν ἐθνικότητα. Μελοῦντι ὡς ἔθνος κατεστράφησαν πρὸ αἰῶνων καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ πλανῶνται μακρὰν τῆς πατρίδος των, μένουσι χωρισμένοι τῶν ἄλλων λαῶν διὰ τῆς γλώσσης των, ἣν διατηροῦσιν ἐν μέρει, ὡς καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων ἰδιότητων.

Ἡ δυτικὴ Εὐρώπη εἶδε κατὰ πρόωγν φορὰν τοὺς Ἀθηγγάνους εἰς τὰ 1417. Τετρακόσιοι ἢ κατ' ἄλλους χίλιοι τετρακόσιοι ἦσαν οἱ πρῶτοι εἰσβαλόντες εἰς τὴν Γερμανίαν. Ὁ μικρὸς εὐτοῦ ἀριθμὸς τῶν ἔθνων διειροδόθη εἰς μικροτέρας ὁμάδας καὶ εἰσεχώρησαν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Γερμανίας. Τοὺς πρῶτους τοὺτους ἐπιδρομὰς ἠκολούθησαν ἄλλοι καὶ μετ' οὗ πολλοῦ ἀγώνων εἶδε τίνος ἐνεργείας, πληθὺς ἀπειρῶν Ἀθηγγάνων ἐβόσκον, εἰσῆλθε διὰ τῶν Ἀλπεων εἰς τὴν Ἰταλίαν, διὰ τοῦ Ῥήνου εἰς τὴν Γαλιλίαν, διὰ τῶν Πυρηναίων εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ διὰ θαλάσσης εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων των τινὲς ἦσαν πλουσίως ἐνδεδυμένοι καὶ ἐραίνοντο ἔχοντες τὸν τύπον τῶν εὐγενῶν τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἦσαν πτωχοί, βακένδοτοι, ἢ δὲ πρῶτῃ των ἐλευσίᾳ. Ἡ ἐμφάνισις τῆς πρώτης ὁμάδος τῶν Ἀθηγγάνων περιγράφεται ὁμοίως τῆς σημερινῆς. Ἄνδρες ἔριπτοι ἢ πεζοί, γυναῖκες καὶ παιδία ἐντὸς φορητῶν ἀμαζῶν. Ἀπεικλῶν ἐκ τοῦ Σακίου καὶ διηγουμένοι πολλὰ περὶ τῆς καταγωγῆς των καὶ τῆς χώρας ἐπόθεν ἤρχοντο. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔλεγον ὅτι ἦσαν Ἰουδοί, ἄλλοι

«Ὡς τέκνα τοῦ Ἀδάμ ἐπράξατε τὸ πονηρὸν. Θὰ ἐξαλειφθῆτε ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ἱερέως, ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν τὸ ὅποιον ἐπράξατε θὰ παραμείνῃ ἐν ταῖς καρδίαις των ἀνθρώπων».

Ἠγέρθησαν στενάζοντες καὶ ἐν ᾧ ἀπεμακρύνοντο, ὑπερῶν αὐτῶν φωνὴ σεμνὴ καὶ γλυκεῖα ἐφῆλθεν ἐν τῷ οὐρανῷ:

«Ὁ Ἀπόλλων ἦλθεν, ὁ Ἀπόλλων ἀπῆλθεν, εἶη τὸ ὄνομα τοῦ Ἀπόλλωνος εὐλογημένον!»

«Ἡ Παλλὰς ἦλθεν, ἡ Παλλὰς ἀπῆλθεν, εἶη τὸ ὄνομα τῆς Παλλάδος εὐλογημένον...»

«Οἱ θεοὶ ἦλθον, οἱ θεοὶ ἀπῆλθον, εἶη τὸ ὄνομα τῶν θεῶν εὐλογημένον!»

[James Darmesteter]

Σ.

γοί, ἐχάρασσαν τὸν χαλκόν, τὸν ἄργυρον. Μετ' ἑλίγον τέσσαρες ἐξ αὐτῶν ὑπέστησαν τὸν δι' ἀγγόνης θάνατον, διότι ἐδοκίμασαν νὰ παραχαράξωσι τὴν μεγάλην σφραγίδα τῆς Ἀγγλίας εἰς τὰ 1549.

Εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τέχνας ἐπέτυχον. Πολλὰκις τόσην εὐνοίαν ἔλαβον παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς βασιλέων, ὥστε οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἔλαβον τὴν ἄδειαν ν' ἀποπέμψωσι δικαιοσύνην εἰς τὰ στήθη τῶν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Αἰγύπτου. Εἰς πολλὰ ὅμως μέρη καταχράσθησαν τὴν ἐμπιστοσύνην ταύτην καὶ ὡς ἐκ τοῦτου ἤρχισαν ἢ ἀντίδρασις. Οἱ λαοὶ τοὺς ἐμίσησαν, ἐκείνοι δὲ ἐρεθισθέντες ἀνέπτυσαν κίνιστον χαρακτῆρα καὶ ἐγένοντο ἔτι μᾶλλον ἀπεχθεῖς. Ἀπέδωκαν εἰς αὐτοὺς τὰ χεῖριστα τῶν ἐγγλημάτων. Κατηγορήθησαν, ὡς ἀνθρωποφάγοι καὶ τυμωροῦχοι, ὡς κλέπται παιδιῶν, τὰ ὅποια ἔτρωγον ἔπειτα, ὡς δολοφόνοι πίνοντες τὸ αἷμα τῶν θυμάτων τῶν. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἐκατοντάδες αὐτῶν συνελήφθησαν καὶ ἐδασανίσθησαν, ὅπως ἐρολογοῦσιν τὴν ἐνοχλήν των. Καὶ τῶντι ὠμολόγησαν αὐτὴν, ἀλλ' ὅταν ἠρωτήθησαν ποῦ ἔκρυψαν τὰ σώματα τῶν θυμάτων των, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰπωσι καὶ ἐδασανίσθησαν πάλιν. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐθανατώθησαν πολλοὶ μόνον ὡς ὑποπτοὶ τῆς ἐθνικότητός των.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πλάνητος βίου των εἶχον ἴσως ἰδίαν τινὰ θρησκείαν, ἣν ταχέως ἔχασαν παραδεχθέντες, μᾶλλον κατ' ἐπίφρασιν, τὴν θρησκείαν τοῦ λαοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἔζων. Πάντοτε ὅμως ἀνεμίγνυσαν μετ' αὐτῆς ἀποκρύφους παραδόσεις τῆς πατρίδος των, αἵτινες ἀποκαλυφθεῖσαι ἠῤῥήθησαν τὸ κατ' αὐτῶν μῖσος τῶν κατοίκων. Ἀληθῆς στυροφορία ἠγέρθη κατ' αὐτῶν ὡς αἰρετικῶν, ὡς μάγων, ὡς ἀλιτηρίων. Αἱ σκληρότητες, ἃς ὑπέστησαν πρὸς τιμωρίαν των, ὑπερέβησαν πᾶν μέτρον. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐρρίκου τοῦ Η' ἐδιώχθησαν ἐκ τῆς Ἀγγλίας. Καὶ ὅμως ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐξολοθρευθῶσι, διότι ὁ λαὸς τοὺς ἐφοδεῖτο. Τὸ ἀπόκρυφον τῆς καταγωγῆς των, οἱ περὶ τῆς πατρίδος των μῦθοι, ἢ περὶ τῆς ἐν τῇ μαγείᾳ ἰκανότητός των ἰδέα, ἐνέπνεον φόβον εἰς τοὺς χωρικοὺς, οἵτινες δὲν ἐτόλμων νὰ τοὺς κατηγορήσωσιν ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔμειναν εἰς πολλὰ μέρη ἀνευλόγητοι. Ἐργαζόμενοι δὲ τέχνας, ἃς δὲ ἐγνωρίζον οἱ ἐντόπιοι, εὕρισκον ἐνίοτε καὶ προστασίαν εἰς ἀπομεικχυσμένα βεβαίως μέρη.

Πλησίον τῶν πόλεων ὑπέφερον πολύ. Συνελαμβάνοντο κατὰ ἑκατοντάδας. Ἡ ἀγγόνη περιέμενε τοὺς ἀνδρας. Αἱ γυναῖκες μετὰ τῶν τέκνων των ἐπνίγοντο ἄνευ οἴκτου καὶ τοῦτο μόνον καὶ μόνον διότι ἦσαν Ἀθηγγάνοι. Τοῦ λαοῦ τούτου ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμά του εἶνε ἐν ἐκ τῶν περιέργων φαινομένων τῆς ἱστορίας, διότι μολονότι παρήλθον 400 ἔτη ἀπ' οὗτου κατὰ πρῶτον ἐφάνθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην οἱ Ἀθηγγάνοι, διατηροῦσιν ἔτι ἀμικίας ὅλας τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων των. Τώρα εὕρισκονται παντοῦ, ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην διασπαρμένων ἀνέρχεται εἰς 1.500.000 ἐκτὸς τῶν τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικής, τῆς Ἀφρικής, τῆς Αὐστραλίας.

Εἰς τὴν Ἀσίαν ὅλην, τὴν Κίην, τὸ Σιάμ εἶναι πολυάριθμοι, παντοῦ δὲ οἱ αὐτοί. Ὅπου τὸ κλίμα τὸ ἐπιτρέπει οἱ Ἀθηγγάνοι ζῶσιν ὑπὸ σκηνῆς, εἰς

τὸ ὑπαίθριον. Εἶναι λαὸς χωρισμένος ὄλων τῶν ἄλλων, ἢ διατήρησις τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων, τῆς γλώσσης, τοῦ ἐθνικοῦ οὗτως εἰπεῖν χαρακτηριστῶν, εἶναι ἐν τῶν μεγίστων κοινωνικῶν θαυμάτων.

[The New-York Herald]

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΤΗΣ "ΟΥΤΟΠΙΑΣ."

Τὸ πρὸ μικροῦ συμβάν ναυάγιον τοῦ ἀγγλικοῦ ἀτμοπλοίου *Οὐτοπίας* εἶνε ἐν τῶν τρομεροτέρων, καὶ διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων εἶνε μέγας, καὶ διότι συνέβη εἰς τὴν εἰσοδὸν λιμένος. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἀνεχώρησεν ἐκ Τερνέστης, διευθυνόμενον εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἐπέβαινον αὐτοῦ 881 ἄνθρωποι, ἐξ ὧν 68 ναῦται οἱ δὲ λοιποὶ Ἴταλοι μεταναστεύοντες εἰς Ἀμερικὴν. Τὴν νύκτα τῆς 17 Μαρτίου τὸ πλοῖον εἰσερχόμενον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Γιβραλτάρ, προσέκρουσεν ἐνεκεν ἀδεξιότητος τοῦ κυβερνήτου, εἰς θωρηκτὸν ἀγγλικόν, καὶ διαρραγὴν μετὰ πάντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἐδυσθίσθη.

Ἀνταποκριτῆς ἐφημερίδος γράφων ἐκεῖθεν ἀναφέρει ἐπεισόδιον προξενούμενον φρίκην καὶ πράξεις ἠρωϊκὰς ἐκεῖνων, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ σώσωσι τοὺς ναυαγούς, κινούσας τὸν θαυμασμόν. Εὐθὺς ἄμα συνέβη ἡ σύγκρουσις, δύο ἀγγλικά θωρηκτὰ καὶ τὸ σουηδικὸν *Φρέγια* εὕρισκόμενα πλησιέστερον, ἔσπευσαν νὰ διευθύνωσι τὰ ἠλεκτρικὰ φῶτὰ των ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καταστροφῆς, ὅπως εὐκολύνωσι τὰς πρὸς σωτηρίαν τῶν ναυαγῶν ἐνεργείας. Ὅλα τὰ ἀγγλικά πολεμικὰ καὶ τὸ σουηδικὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν τὰς λέμβους των, τοὺς σωτήριους στεφάνους καὶ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ναυαγούς. Ἀλλὰ πᾶτα ἐνέργεια καθίστατο δύσκολος καὶ σχεδὸν ἀδύνατος ἐνεκα τῆς τρικυμίας καὶ τῆς ραγδαίας βροχῆς. Οἱ ἱστοὶ τοῦ βυθισθέντος πλοίου εὕρισκοντο ἔτι ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Αἱ ἀπελπιστικαὶ κραυγαὶ αὐτῶν καὶ τῶν παλαιόντων πρὸς τὰ μαινώματα κύματα ἠῤῥήξαν τὴν φρίκην τῶν θεατῶν. Πολλὰκις οἱ σωτῆρες, μετὰ ὑπερανθρώπου προσπαθείας καὶ κόπους κατώρθωναν ν' ἀνασῶρωσι ναυαγόν τινα, ἀλλὰ τὰ κύματα κατέκλυζον αὐτοὺς καὶ ἀνῆρπαζον πάλιν τοὺς σωθέντας. Τοιοῦτοτρόπως πολλοὶ ἐχάθησαν.

Λέμβος θωρηκτοῦ ἀγγλικοῦ κατώρθωσε νὰ τεθῆ ὑποκάτω τῶν σχοινίων τῆς *Οὐτοπίας*, ὅπως οἱ δυστυχεῖς, οἵτινες ἐκρέμαντο ἀπ' αὐτῶν, ριφθῶσιν ἐντὸς αὐτῆς καὶ σωθῶσιν εἰ δυνατόν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐδίσταζον νὰ ριφθῶσι, φοβόμενοι μήπως πέσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλῶς δὲ καὶ τὰ κύματα ὄθουν τὴν λέμβον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἄλλοι λέμβος ἀγγλικὴ κατώρθωσε νὰ σώσῃ πέντε δυστυχεῖς, ἀλλ' ἐκινδύνευσε νὰ καταποντισθῆ. Εὐτυχῶς ἀτράκκατος τοῦ λιμεναρχοῦ ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν τῆς. Ἀτράκκατος ἐτέρου ἀγγλικοῦ θωρηκτοῦ ἐδυσθίσθη, διότι τὸ ὕδωρ ἔσβυσε τὸ πῦρ τῆς μηχανῆς, τρεῖς δὲ ναῦται τῆς ἐπνίγησαν.

Τὴν ἐπαύριον τῆς καταστροφῆς σωρὸς πτωμάτων εὕρεθησαν πλησίον τῶν οὐρωμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Εἰς μέρη τινὰ μάλιστα τὸ θεῖμα ἦτο φρικτόν. Παρὰ τινα βράχον 22 πτώματα ἐκείντο πλησίον ἄλ-

λήλων. Πλείτερον πάντων ἐπέσυρε τὰ βλέμματα τὸ πτώμα γυναικὸς μέσης ἡλικίας, ἣτις ἐκράτει σφιγκτὰ παιδίον διατές. Φαίνεται ὅτι τὸ εἶχε φέρει κρεμασμένον ἀπὸ τὸν λαιμόν τῆς καθ' ὅλον τῆς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν ἀδυσωπήτων κυμάτων. Μετὰ κόπου κατώρθωσαν ν' ἀποσπάσωσι τὸ βρέφος ἀπὸ τῆς ἀπεσκληρυμένης ἀγκύλας τῆς γυναικὸς. Πλήθος πολὺ ἔσπευσεν εἰς τὸ παράλιον ὅπως ἴδῃ τὰ πτώματα. Πολλοὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσωσι τὰ δάκρυά των βλέποντες τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν. Γέρων πενηκοντοῦτης, ἐναγκαλισθεὶς τεμάχιον ξύλου, κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν παραλίαν, ἀλλ' ἀμέσως ἐξέπνευσεν ἐνεκα τοῦ κόπου καὶ τῶν κτυπημάτων, ἀτινα ὑπέστη καθ' ὅλον τὸν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀγῶνα. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας εὐρέθη καὶ κύων ὠραιότατος, ὅστις ἦτο ἐπὶ τῆς *Οὐτοπίας*. Αὐτὸς ἐσώθη βεβαίως ἄνευ πολλοῦ γόπου.

ὑποτίθεται ὅτι τὸ πλείστον μέρος τῶν θυμάτων εὕρισκται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πλοίου, διότι κατὰ τὴν στιγμήν τῆς καταστροφῆς ἀνεπαύοντο οἱ περιστάσεις ἐκ τῶν κόπων τῆς θαλασσοπλοίας καὶ ἐνεκα τοῦ ἐπικρατοῦντος κακοῦ καιροῦ. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἢ ὅλασσα ἐξέβρασαν ἔτι 53 πτώματα, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ εἰς βαθύπλοους τραπέζιτης τῆς Νέας Ὑόρκης, πατήρ δύο τέκνων. Ἡ σύζυγός του μαχοῦσα τὸ δυστύχημα παρεφρόνησε.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπεισοδίων τοῦ ναυαγίου εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς: Ναύτης τις ἔσπευσε βρέφος, τοῦ ὁποίου οἱ γονεῖς δὲν ἐφάνθησαν. Ἀποῦ οὐδεὶς ἐζήτησε τὸ παιδίον, ὁ γενναῖος ναύτης δὲν θέλει νὰ τὸ δώσῃ εἰς κανένα ξένον, τὸ ἐκράτησε διὰ νὰ τὸ υἱοθετήσῃ.

Κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφὴν, τὰ θύματα ἀνέρχονται εἰς 642 συμπερικλητικόμενων καὶ τῶν γενναίων ἀνδρῶν, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ σώσωσι τοὺς ναυαγούς. Οἱ σωθέντες ἀνέρχονται εἰς 294. Τὴν 26 Μαρτίου ἐβρασαν εἰς Νεάπολιν 133 ναυαγοὶ ἐπὶ τοῦ πλοίου *Λαυρίας*, ὅλοι ἄνδρες πλην 1 γυναικῶν καὶ 2 παιδιῶν. Πάντες οὗτοι ἐντρομοὶ ἔτι ἐκ τῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ πληρεῖς ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῶν γενναίων Ἀγγέλων ναυτῶν, οἵτινες ἐρριψκοινδύνευσαν χάριν αὐτῶν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀνεχώρησαν διὰ Νέαν Ὑόρκην 153 ἐκ τῶν διασωθέντων ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου *Αγγλίας*. Μὴ ἀποβαρυνθέντες ἐκ τῆς καταστροφῆς ἠθέλησαν νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ ταξείδιόν των. Γενναῖαι συνεισφοραὶ γίνονται ὑπὲρ τῶν θυμάτων. Ὁ δὲ πλοίαρχος τῆς *Οὐτοπίας* παρεπέμφθη εἰς τὰ δικαστήρια ἵνα δικασθῆ.

ΘΑΥΜΑΣΙΟΝ ΦΡΕΑΡ

Εἰς τὸ Ρίο δὲλ Νόρτε τοῦ Μεξικῶ ὑπάρχει θαυμασιὸν ἀρτεσιανὸν φρέαρ. Διαυγέστατον καὶ ἀφρονότατον ὕδωρ ἀναδύεται ἐξ αὐτοῦ, τὸσον ἄφρονον ὥστε ἐκτάσεις ἀγρῶν δύναται νὰ ποτισθῶσι. Τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι μεταλλικόν, ἀναβράζει, εἶναι δὲ νοστιμώτατον τὴν γεῦσιν καὶ ὑγιεινότερατον. Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦσιν ὅλα ταῦτα. Ἡ ὄρμη τοῦ ὕδατος φέρει ἐνίοτε ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν βώλους ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. Οἱ δὲ ἐντόπιοι ἐπιστήματες ἐξηγοῦσι τὸ φαινόμενον οὕτως: Εἰς ἄματρον βάθος καὶ ὑπὸ πίεσιν μεγίστην, τὸ ὕδωρ ἀποπλύνει τὸ ἄκρον βράχου τινός. Τὰ μαλακὰ μέρη τοῦ βράχου

διαλυόμενα δίδουσιν εἰς τὸ ὕδωρ τὰς μεταλλικὰς του οὐσίας, ὁ ἀργυρὸς ὅμως καὶ ὁ χρυσοὺς μὴ δυνάμενοι νὰ διαλυθῶσι φθάνουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ τεμάχια.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ

Τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον συνέβη ἐσχάτως ἐντὸς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης δευτέρας θέσεως ἐπὶ τῆς μεταξύ Δρέσδης καὶ Λειψίας γραμμῆς.

Πολλοὶ ἐπιβάται συνωμίλουν μετὰ ζωηρότητος, καίπερ τὸ πρῶτον συναντιώμενοι, θέμα δὲ τῆς συζητήσεως ἦτο ἡ μουσικὴ καὶ ἰδίως τὸ μελοδραματικὸν θέατρον τῆς Δρέσδης.

Μία κυρία ἡλικιωμένη ἀπεφάνετο δυσμενῶς περὶ τῆς *Εὐφρανῆς* τῆς Βέμπερ, ἣν εἶχεν ἀκούσῃ τὴν πρωτοεραίαν λέγουσα:

— Εἶνε μάλιστα ἐκεῖνη ἡ Σραϊδερ' ἡ ἡλικία τῆς δὲν κάμνει πλέον διὰ θέατρον καὶ ἡ φωνὴ τῆς κατήνησεν ἀνυπόφορος.

Καὶ ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἀπήντα, στρεφομένη πρὸς παρακαθήμενον κύριον προσέθεσε:

— Δὲν θαρρεῖτε καὶ σεῖς πῶς ἡ Σραϊδερ δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ ξηρονίζῃ ἐμπρὸς εἰς τὸν κόσμον; Καὶ ὁ κύριος ἀποκρίνεται ψυχρῶς:

— Ἦμπορεῖτε νὰ τὰ εἰπῆτε αὐτὰ πρὸς τὴν ἰδίαν; κάθηται ἀντικρῶ σας.

Γενικὴ σιωπὴ καὶ σύγχυσις τῆς ἡλικιωμένης κυρίας διεδέχθη τὴν ἀποκάλυψιν.

Ἐπὶ τέλους συνελθούσα αὕτη ἐπροσπάθησε νὰ δικαιολογηθῆ:

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία μου, ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγώ... ἐγὼ ἤμην ἀδιάθετη χθὲς βράδην καὶ ἐφυγα γρήγορα ἀπὸ τὸ θέατρον... Δὲν σῆς ἤκουσα παρὰ πολὺ ὀλίγον... Πταίουν αἱ ἐφημερίδες ποῦ τὰ γράφουν... μάλιστα εἰς μίαν σημερινὴν ἐδιτάσσα τὰ θεατρικὰ ἐκεῖνου τοῦ Σμίδερ, ὁ ὁποῖος ἐκφράζεται διὰ σῆς μὲ πολὺ πάθος... Ὅα εἶνε βεβαίως κανέναν σχολαστικὸς καὶ ἀντιπαθητικὸς ἄνθρωπος.

Καὶ ἡ κυρία Σραϊδερ ἀποκρίνεται ψυχρῶς:

— Ἦμπορεῖτε νὰ τὰ εἰπῆτε αὐτὰ πρὸς τὸν ἴδιον; κάθηται εἰς τὸ πλάγι σας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΕΙΝΟΤΗΣ

Ἱστορικόν:

Ὁμογενὴς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἦλθε νὰ ἐπισκεθῆ τὰς Ἀθήνας. Ὁδηγούμενος ὑπὸ γνῶριμῳ του, ἀποκατεστημένου ἐναυθα, ἀνέρχεται καὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Ὁ γνῶριμὸς του ἀρχίζει νὰ τοῦ ἐξηγῆ τὰς διαφόρους ἀρχαιότητας καὶ ὁ ὁμογενὴς τὸν παρεκκλῶθει μετὰ μεγάλην προσοχῆς.

Τέλος ὅταν ἐβρασαν καὶ πρὸ τῶν ἐρείπων τοῦ Παρθενῶνος, ὁ ὁμογενὴς στρέφων πρὸς τὸν ὀδηγόν του μετ' ὑπερτάτης ἀδμονοίας λέγει:

— Καλὰ ὅσα λές, βρε ἀδερφέ, μὰ γιατί δὲν τὰ κτίζουσι ὅλα αὐτὰ παρὰ τῶν ἰσχυρῶν ἐτοιμιστοεπιωμένων!

ΦΙΛΟΦΡΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΟΣ

Πελάτης. Αὕτη ἡ μπριζόλα εἶνε φρικτὰ σκληρῆ.

Ξενοδόχος. Πῶς γίνεται; εἶνε ἀπὸ βιδέλο.

Πελάτης. Δὲν ξέρω ἀπὸ τί εἶνε; ξέρω πῶς δὲν τὴν κόβει τὸ μαχαίρι μου.

Ξενοδόχος. Μαχιάλη, φέρε ἐνα ἄλλο μαχαίρι εἰς τὸν κύριον.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ

Ἐξεδόθησαν σήμερον εἰς δύο ὀγκοὺς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἐκδοθέντων ἐν τῷ Τοπογραφίῳ τῶν Ἀδελφῶν Παρρῆ ἅπαντα τὰ ἔργα τοῦ κορυφαίου τῶν ποιητῶν τῆς Νέας Ἑλλάδος. Ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ περιλαμβάνονται καὶ ἀνεκδοτὰ ποιήματα, ἐξ ὧν εὐμενῶς παραγνωρίθησαν δημοσιεύσασθαι τὸ Πρῶτον τῆν περὶ τὸν σπύγγον τοῦ Ὀλύμπου Διὸς, τὸ ὁποῖον ἡμῶς δὲν φανταίται τελείως ἀπεξηρασμένον ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ τὸ τελειότερον Φίλι.

Εἰς τὴν Πεσοῦσαν Στῆλην τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς

Α. τ. Ε.

Σβύνοντ' ἀστέρια φλογεῶν μὲς ἔς τοῦ οὐρανοῦ τὰ βῆθη,
Ἐμπρός μου ἀκλόνητο βουνὸ ἐσάλευε κ' ἐχάθη
Μὲς ἔς τοῦ πελάου τὸ βῆρα γγα... Κι' ὡς τόσο εἶχα πιστέψει
Ὅτι δὲ θάτον ἀκετὴ γιὰ νὰ σὲ καταστρέψῃ
Τῆς μοῖρας ὄλ' ἡ δύναμις... Ἀγαπῆτό μου χτίριο,
Ἀπομονωμένης γενεῆς ἀταφο μεγαθύοιο!
Δέξου τὸ μοιρολόγι μου... Ὅταν σὲ βλέπω κλαίω...
Σὰν νᾶσουν οὐρανόκαλο προκατακλινσμοῖο
Ὁ χρόνος σ' ἐξεκλείδωσε καὶ κάθε σου σφοντύλι
Σέπεται τώρα κατὰ γῆς καὶ τὸ πατοῦν οἱ σκύλοι...
Ἀκατανόητος θυμὸς, ὀργὴ Θεοῦ, κατάρα!
Νῶσθωνται πάντ' ἀνέλπισταις βρονταῖς, σεισμὸς, ἀντάρια
Καὶ νὰ μᾶς οἴχθουν κατὰ γῆς τῶνα σὺν' ἀπὸ τ' ἄλλο
Ὅτι κ' ἂν ἔχωμε ἐπὶ λό, θεόρατο, μεγάλο...
Καλλίτερα γιὰ σένανε! Σκέλεθρο χαλασμένο
Νὰ μὲν ὀλόρθο εἶν' ἄσχημο, καλλίτερα γυρομένο!
Ἀνετοῖς εἶδες γενεαῖς νὰ λάμψουν, νὰ γεράσουν,
Νὰ λιώσουνε σὺν τὸ κροῖ... Βαρβάρους νὰ περάσουν
Σὰ σίφουνας κατάμαυρος... ἀκουσῆς τὸ σφύρι τοῦ
Νὰ σοῦ συντρίβῃ τὸ κορμὶ... ἐννοιωσῆς τὴν πνοὴ τους...
Ἐπάνωθ' εὖ νὰ διαβῇ καὶ νὰ σὲ κίτρινίσῃ
Σὰ φύλλο π' ἄσπλαχνος βορειῆς περὶ ὄντας ἔχει ἔψοσει,
Υστερὰ... νύχτα φοδερῆ, κορυφὸ χτικιό, νεκροῖα,
Γερούματ' ἀποκόρυμα καὶ φασγικὴ σαπίλα.

Περὶ κ' αὐτὸ τ' ἀγάθημα, διαβαίν' ἡ λέπτα, ἡ ψόρα,
Κ' εὐθὺς ἐπλάκωσ' ἄλλο φῶ τὴν ἐρημί σου χόρα
Τὴν ὄρωσαν κατάσφακα τὰ τοῦρκακα λεπίδια
Κ' εἶδες παντοῦ τὴ σαοκα τῆς νὰ σέρονεται κοψίδια.
Πόλεμος ἀτελειώτος γιὰ τετρακόσιους χρόνους
Μὲ πείνα, μὲ ξεκλήσημα, μὲ σίδηρα, μὲ πόνογε,
Φωτιά παντοῦ καὶ θεοῖσμα... Μὴ μὲρὰ τὸ ὄρεπᾶν
Τοῦ Χάρου σὺν κ' ἐστούμασε... εἶπε κ' ἐκείνο «φθάνει!»
Ὁ κόσμος ἐξανάσανε... Νῶθε βαστάζει ἀκόμα,
Χίλιας φοοῖς καλλίτερα. Ἐνάθ' αὐτὸ τὸ χόμα
Νὰ τὸ ποτίθουν αἵματά, κ' ὅταν διῆ, σπειροῦει...
Ὁλόγυρά σου κίτταξε... δὲ βλέπεις... τί δὲ ρεῖει...

Κι' ὡς τόσο σὺ δὲν ἐπεσε! Ὁλόρθο κυπαρίσσι
Τὰ μνήματά μας νὰ τιοῖς ἡ μοῖσα σ' εἶγε ἀψῆσει.
Οἱ χρόνοι ἐφείγαν φτεροῖσι κ' ἡ νεκρικὴ εὐμορφία σου
Ἐμενε πάντοτε ἀθάρατη... Μὴ μὲρὰ ἐκεῖ σὴμᾶ σου
Ἀκούστηκε ἄγχιος σάλαγος... Στεροῖν ταπεινοσύνη,
Ἀλλοκοτὴ, ἀνυπόφορη σάμελλε νᾶν' ἐκείνη...
Ἐπάνω ἔς τ' ἀντικεφάλο μῆς ἄλλης ἀδελφῆς σου
Κόσμος μορμύγκιασε πόλεις ἔς τὰ χεῖλη τῆς ἀδύσου

Καὶ μὲ φωναῖς, μ' ἀλαλαγμοὺς ἀναιδοκατεβαίνουν
Σφελάγγια ἀγεροκορέμαστα, ἔς τ' ἀγῶγί τους πεθαίνουν
Καὶ ἔς τὸν βαοῦ τὸν κάματο... Σκοτεῖδιασε, νυχτόνει...
Σκροποῦν οἱ ἀλιτήιοι... χαοῖζει, ξημερόνει...
Κ' ἐκεῖ πῶταν ἐδιάβαινε ἔς τὸ φλογερό του ὄροιο
Ὁ ἥλιος μας ἐστήλωνε τὸ μάτι του μὲ τρόιο
Εἶδες ἐκεῖ, μαυρομοῖρη, σιχαμερὸ σκουλάκι,
Ἄγνώριστο παράλλαγμα τὴν πέτοινά του θήκη
Σκλαβιάς σημάδι φοβερὸ ἐμπρός σου ἕναν Δερβίση
Μισουρανὶς νὰ χτίση!...

Εἶχε σημάν' ἡ ὥρα σου. Ἐ τᾶγοιο πέρασμά του
Μὴ νύχτα σ' ἐσπρωξε ὁ βορειῆς μὲ τὰ πλατεῖα φτερά του
Κι' ὄλη σ' ἐσώριασε ἔς τὴ γῆ... Σκέλεθρο χαλασμένο
Νὰ μὲν ὀλόρθο εἶν' ἄσχημο, καλλίτερα γυρομένο...

ΤΟ ΦΙΛΙ

Τὰ φύλλα βλέπεις τῆς ἐτιᾶς
Πῶς πέφτουν μαρμαριμένα;
Ψυχὰ μου, μῶλεγεσ πικρὰ
Μὲ μάτια δακρυμέννα.

Πῶς φεύγει, βλέπεις, τὸ νερό,
Τὰ νέφη πῶς πετοῦνε,
Πῶς ἡ ὄροσφλα τῆς ἀγῆς,
Οἱ κρίνοι πῶς περνοῦνε;

Ναί, πὲς μου, πὲς μοι, σὺν αὐτὰ
Κ' ἡ ἀγάπη μας θὰ σθεῖθ
Σὰ λούλουδο θὰ μαρᾶθῃ,
Σὰν ὄνειρο θὰ ζῆσῃ;

Κ' ἐγὼ σ' ἀγκάλιασα σφιχτὰ
Καὶ σόφρασα, ψυχὰ μου,
Τὰ χεῖλη μ' ἕνα φλογερό
Κι' ἀπέθανο φίλι μου.

Καὶ τὸτ' ἐπίστεψες καὶ σὺ
Ὅτ' ἔχει κ' ἡ ζωὴ μας
Μὴ μόνη ἀθάνατη στήγη
Κλεισμένη ἔς τὸ φίλι μας.

Μὴν ὄρα πῶς φύγεσ κορυφὰ
Τοῦ Χάρου τὸ ὄρεπᾶν
Κι' ὅπ' ὄσο κ' ἂν πετᾷ γοργὰ
Ποτὲ δὲ θὰ πεθᾶνῃ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Μετὰ τὸ ὄσο δὲ καὶ τῇ δεκτοπῆν ἐπικνελεῖ-
θησαν τὸ παρελθὸν Σάββατον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ
νέου διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Ἐμῆλλ κ' ἀρχαιολογικὰ
διαλέξεις καὶ ἀνακωνώσεις τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς,
ἡ πρώτη αὐτῆ ἄλλοτε εἶχεν ἐγκαινίσθῃ. Τὸν λόγον
ἔλαθε πρῶτος ὁ κ. Ἐμῆλλ, ὅστις εὐχρηστικῶς τοὺς
προσελθόντας, ἤρξατο τοῦ κορυφὸ θέματος τῆς διαλέ-
ξεως αὐτοῦ. Ὁ κ. Ἐμῆλλ ἐπικαλίσθη τὴν ἀπογῆν
πάντων πρὸς πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, εἰς ἃν ἀπερῶσαν
αἱ τοιαῦται περιοδικὰ συνεδριάσεις, καὶ ἐβεβαίωσαν
ὅτι αἱ ἐρευνᾶ καὶ οἱ κόποι πάντως θὰ τῶροσι τῆς δε-
ούσης ἐκτιμήσεως, ἐπιφυλασσόμενης πάσης τιμῆς εἰς
τὸν καθιστῆμενον ἄξιον τῆς διὰ τῆς ἰδίας ἐκδοτοῦ
ἐργασίας. Ἐξῆρς τὴν ἐνοῖαν τῶν τοιοῦτων μελετῶν
καὶ τὸ συναρῆς ἔργον τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, ἡτις σκο-
πεῖ νὰ εὐρυνῇ τὸν κύκλον τῶν σπουδῶν καὶ ἐρευνῶν
τῆς, ὑπερῆδῶσα τὰ ὅρια τοῦ κλασσικοῦ Ἑλληνισμοῦ
καὶ εἰσερχομένη εἰς τὸν βυζαντινὸν καὶ μεσαιωνικὸν
Ἑλληνισμὸν. Ἐν τῆσει ὁ κ. Ἐμῆλλ συναρῆρς ἐκδοτοῦ
καὶ τῆ Σχολῆς διὰ τὴν εἰς τὴν Γαλλίαν παραχώρησιν
τοῦ δικαιοῦματος τῶν ἀνασκαφῶν ἐν Δελφοῖς καὶ προεί-
παν ὅτι τοῦτο εἶνε ἀπόδειξις τῶν φιλικῶν δεσμῶν, τῶν
ἐνοῦστων Ἑλλᾶδα καὶ Γαλλίαν. Ἐπῆρθη δὲ ἕνα τὸ ἐξα-
γόμενον τῶν Δελφῶν ἡ ἄξιον τῶν προσδοκῶν πάν-
των, καὶ συντελέσθῃ εἰς τὴν ὁρῆν τῶν δύο χωρῶν.
Εἶτα ὁ κ. Ἐμῆλλ ἐπέδειξεν εἰς τὴν ἡμέρην περίερ-
γον φωτογραφικὰ εἰκόνας εὐρισκομένης ἐν τῷ μου-

σεῖο τοῦ Chartres. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἰκονίζει τὰς Ἀ-
θῆνας καθ' ὅσον ἐπισκεψέθη αὐτὰς ὁ Γάλλος πρεσβευ-
τῆς δὲ Νοκντέλ ἄρον μὲθ' ἐκδοτοῦ τὸν ζωογραφὸν Car-
rey (1874), ἐκδοθήσεται δὲ προσεχῶς διὰ τοῦ δελτίου τῆς
Σχολῆς. Ὁ κ. Λεγρᾶν, ἐπίσκοπος τῆς Σχολῆς, ὡμῆρξεν
ἀκολουθῆσαι περὶ τοῦ ἀγῆματος τοῦ Ἐρμού, ὃν εὐρεν
ἐν Τροιζῆνι. Κατὰ τὰς ἀνακωνώσεις τοῦ κ. Λεγρᾶν, ὁ
Ἐρμῆς οὗτος εἶνε ἔργον τῶν μέσων τοῦ ἰου αἰῶνος,
εἶνε δὲ πρῶτον τῆς αὐτῆς τῶν ὀπαδῶν τῆς σχολῆς
τοῦ Πελοκλείτου.

Νεκρολογία

Ἀπέθανε κατ' αὐτῆς ἐκ συγκοπῆς τῆς
καρδίας ἐν Δελφῶσι ὁ καθηγητῆς Φερδ. Βένδερ.
Ὁ ἀποθανὼν ἐγεννήθη τῷ 1817 καὶ κατέβη ἀπὸ
τοῦ 1873 τὴν θέσιν καθηγητοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς
πόλεως αὐτῆς. Ὁ Βένδερ ἦτο ἐκ τῶν θερμῶν
καρτερῶν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, συνέγραψε δὲ
καὶ ιστορικὰ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἄξιον λόγου καὶ
ποιητικὰ διηγήματα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας.
Ἐπίδωκεν ἐκ νεαρῆς ἡλικίας εἰς τὴν μουσικὴν, περὶ
ταύτην διέτριβε κατὰ τὰς ὄρας σχολῆς. Μῆρς τῆς
ἡμέρας τοῦ θανάτου τοῦ ἐργαζομένου διευθυντοῦ τοῦ
Ἑκκλησιαστικοῦ Ἐθνικοῦ Σχολοῦ τῆς Δελφῶν, ἐπι-
λοποιῆσαι δὲ καὶ χορικά τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ
Φιλοκτήτου τοῦ Σοφοκλέους, ὧν τὰ τελευτικὰ ἐξετα-
λέσθησαν καὶ ἐν Ἀθῆναις, κατὰ τὴν πρό τιμὴν ἐστῶν
ὑπὸ φρονιτῶν γενομένην παραστάσιν τοῦ θεάματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΙΓΝΙΑ

Ὁ Οὐρανὸς Φώσκαλος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις. Σημειώσεις Σ. Δὲ Βιζύη. Ἐν Ζακύνθῳ 1890.

Λουδοβίκος Ἰγνατίος Μαρτζώκης. Βιογραφία ὑπὸ Σπυριδωνοῦ Δὲ Βιζύη, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Ἰταλικῆς ὑπὸ Λεωνίδα Χ. Ζώη. Ἐν Ζακύνθῳ. 1891.

Ἀργότερα τὰ φροντισιμὰ ταῦτα, ἔργα συγγραφικοῦ γνωστοῦ ἐκ τῶν πολυειδῶν αὐτοῦ πραγματειῶν ἐπὶ διαφορῶν θεμάτων τῆς μέσης καὶ νέας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, πραγματεύονται περὶ θεμάτων ἀξίων πολλοῦ διαφέροντος. Τὸ πρῶτον τῶν ἀναγραφέντων φροντισιμῶν ἐν βραχεί διαλαμβάνεται πᾶν ὅτι σχετίζεται ἐν τῷ βίῳ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Καίτοι δὲ συντόμως ὁ κ. Δὲ Βιζύης διεξέρχεται τὸ θέμα ἐν εἰδει δοκιμίου μᾶλλον, παρέχει οὐ γὰρ πλῆρη εἰκόνα τῶν ἀισθημάτων καὶ τῶν πάθων, ὧν ἐνεφερέτο ἡ ψυχὴ τοῦ Φωσκόλου, καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων ἐνεργειῶν του. Ἐν πρώτοις ἀναφέρει περικοπὰς ἐπιστολῶν τοῦ ποιητοῦ πρὸς τοὺς ἐν Ζακύνθῳ οἰκίους, πρὸς τὸν Λευκάδιον Μιχ. Τσιτσιλιάνη καὶ πρὸς τὸν Κολέττην, μεθ' οὗ συνέζησεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πατρίας, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὁ πρὸς τὴν πατριδα ἔρος τοῦ ποιητοῦ, καὶ τὸ πρὸς τυραννοῦς μίσος. Εἶτα ἐξιστορεῖ τὰς ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ τῷ 1821 ἐνεργείας του ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, τὴν ἀναμίσθιν του εἰς τὰ φιλελληνικὰ κοιμητήρια, τὰς δημοσιεύσεις αὐτοῦ ἐν ἡμέραις πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πολιτικὴν κατάσταση τῆς Ἑπτανήσου, τὸν πόνον του νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅστις ὅμως δὲν ἐπραγματώθη· ὅτι τῷ 1827 ὁ θάνατος ἔδωκε τέρμα εἰς τὸν πολυπαθὴ βίον αὐτοῦ. Ὁ κ. Δὲ Βιζύης ἐδημοσίευσεν πολλὰ ἐπι φροντισιμὰ ἐν περιοδικαῖς Ἰταλικαῖς καὶ ἑλληνικοῖς καὶ ἰδίᾳ φυλλάδιαι περὶ τοῦ βίου τοῦ Φωσκόλου, καταστήσας τὰ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου τούτου ποιητοῦ μίαν τῶν προσφιλοῦν αὐτοῦ μελετῶν, εἰς ἣν παρεσχεν ἱκανὴν ὕλην τὰ τε ἀρχαῖα τῆς Ζακύνθου καὶ τὰ ἀρχαῖα πολλῶν ἐν τῇ νήσῳ ἱστορικῶν οἰκογενειῶν.

Τὸ ἕτερον τῶν ἀγγελιομένων ἔργων τοῦ κ. Δὲ Βιζύη ἀφορᾷ βιογραφίαν τοῦ Λουδ. Ἰγν. Μαρτζώκη ἀπεθνήσκοντος ἐν Ζακύνθῳ τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1890. Ἰταλοῦ λογιῶν, ὅστις τῷ 1837 ἔλθων εἰς Ζακύνθον κατέστησε ταύτην δευτέραν πατριδα, συντέλεσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπίστασιν τοῦ ἐν αὐτῇ πνευματικοῦ βίου, διδάξας δύο γενεὰς Ζακυνθίων τὴν ἰταλικὴν φιλολογίαν καὶ ἄλλα μαθήματα ὡς καθηγητῆς, ὡς μέλος φιλολογικῶν συλλόγων, ὡς ποιητῆς καὶ συγγραφεῖς, ἀπόστολος γενόμενος τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἡμεροσότητος καὶ τῆς εὐποιίας ἐν τῇ νήσῳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ καὶ νομικεῖς Ἑλληνοὶδαι ἀπέκτησεν υἱὸς διακεκριμένους σημερον ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῇ ποιήσει. A. M.

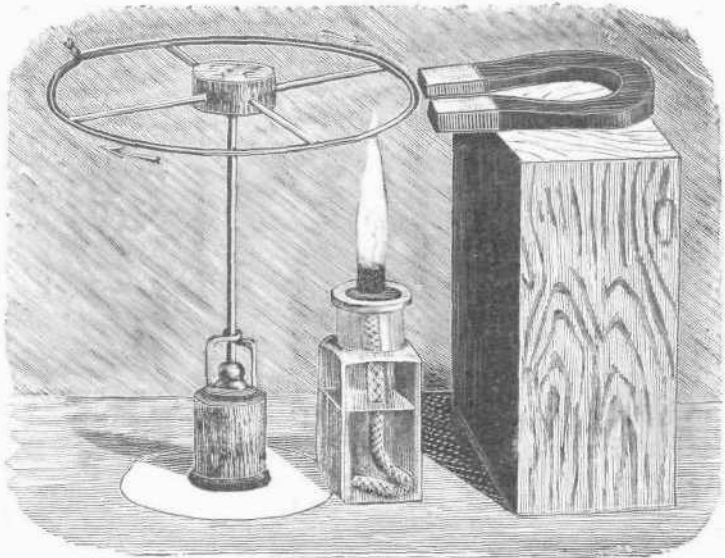
ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΧΑΡΤΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- Ἐρ. Ποῖα ἐλαττώματα συγχωρεῖτε;
- Ἄπ. Τὰ ἰδικά μου. Ἀημοσθένης.
- Ἐρ. Φῶς ἢ σκότος;
- Ἄπ. Φῶς ὅταν εἴμαι μόνος ἢ με πολλοὺς ἄλλους. Πλε.
- Ἐρ. Ποῖοι ἔγβροι εἶνε οἱ ἐπικινδυνώτεροι;
- Ἄπ. Οἱ παλαιοὶ φίλοι. Στεροῦδον.

Μαγικὸς τροχός

Φιλοτέχνησε τροχὸν ὡς εἴης. Τὸν ἄξονα αὐτοῦ κατασκευάσας ἐλαφρὸν ἐκ φελλοῦ, περὶ αὐτὸν δὲ ἐγκάρως 4 γαλκίνας ράβδους. Εἰς τὸ ἕξω ἄκρον ἐκάστης ράβδου κάμει ἐγκοπὴν διὰ λίμας, ὅπως οὕτω τοποθετηθῇ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ράβδων κύκλος ἐκ σύρματος σιδήρου πολὺ λεπτοῦ. Οὕτως ἔχεις τὸν ὅλον τροχόν. Εἶτα τοποθετῆσε εἰς τὸ κέντρον τοῦ φελλοῦ βελόνην πλεξίματος καθέτως ἐπὶ τοῦ τροχοῦ. Ἡ βελόνη αὕτη χρησιμεύει ὡς ὑποβάσταγμα τοῦ τροχοῦ κίθεται. Ὅπως διατηρεῖται ἡ βελόνη εἰς τὴν θέσιν ταύτην προσκόλλησον τὴν κάτω βρῆσιν τμήματος φελλοῦ κυλινδρικοῦ ἐπὶ στρογγύλης πλακῆς ἐκ καρτονίου, χρησιμεύοντος ὡς βάσεως τῆς ὅλης συσκευῆς, ἐπὶ δὲ τῆς ἄνω βάσεως τοῦ φελλοῦ προσκόλλησον διὰ κηροῦ μι-

κρὸν κομβίον ἐκ προσελλάνης ὀλίγον κοίλον, ὅπως ἐντὸς τῆς κοιλότητος ἐντεθῇ γωνιῶν βελίνη γωνία διακεκρωῖς τρυπημένη. Τῆς βελόνης τὸ κάτω ἄκρον ἐπιθεμένον ἐντὸς τῆς γωνίας καὶ στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ κομβίου δύναται νὰ στρέφεται ἐλευθέρως ἐντὸς τῆς γωνίας.

Ἄλλα διὰ νὰ μὴ ταλαντεύεται περιστρεφόμενος ὁ τροχός, λάβε προσέτι μίαν ρουκέταν ἐκ σύρματος συστρεψέ τιν, ὥστε νὰ σχηματίσῃ δακτύλιον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ διέρχεται ἡ βελόνη τοῦ τροχοῦ καὶ τὰ ἄκρα αὐτῆς κερφοῖσι εἰς τὸν φελλὸν τῆς βάσεως.

Θέσε ἐν οἷον δέητος ἀντικειμένον, τεμάχιον ξύλου ἡλικουτοῦ ἔχων ἴσον ὕψος πρὸς τὴν συσκευὴν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς δείκνυει ἡ εἰκόνα, τοποθετῆσε κοινὸν μαγνήτην εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τροχοῦ. Ὁ τροχὸς μένει ἀκίνητος.

Ἄν ὅμως διὰ λυγίας οἰνοπνεύματος θερμάνῃς τμήμα τι τοῦ τροχοῦ παραπλευρῶς τοῦ μαγνήτου ἕως νὰ κοκκινήσῃ, ἢ ἰδῆς τὸν τροχὸν βραδέως, ἀλλὰ διαρκῶς περιστρεφόμενον καὶ τὸ θερμικινόμενον τμήμα ἀπομακρυνόμενον τοῦ μαγνήτου.

Τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι ὁ σίδηρος ἔλκεται ὑπὸ τοῦ μαγνήτου ἐν συνήθει θερμοκρασίᾳ, ἅμα ὅμως ἀνέλθῃ ἡ θερμότης του εἰς 600 βαθμοὺς, παύει ἡ ἔλξις. Τότε δὲ ἡ ἔλξις ἐξασκεῖται ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ μέρους τῆς σφαιρῆς καὶ συνεπῶς κινεῖται ὁ τροχός καθ' ἣν διεύθυνσιν δείκνυσαν τὰ βέλη τῆς εἰκόνας.